

PRITARTA

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos
Ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėjo
2025 m. liepos 22 d.
įsakymu Nr. A15-1460/25

PATVIRTINTA

Vilniaus darželio-mokyklos „Vaivorykštė“
l.e.p. direktoriaus
2025 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. V-99

VILNIAUS DARŽELIO-MOKYKLOS „VAIVORYKŠTĖ“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Vilniaus darželis-mokykla „Vaivorykštė“ (toliau Mokykla) tai vieta, kur auga asmenybės. Čia susitinka tradicijos, kūrybiškumas ir nuolatinis augimas. Mūsų bendruomenė – atvira ir įtrauki, padedanti kiekvienam vaikui žengti pažinimo, saviraiškos ir brandos keliu. Vadovaujamės mintimi, kad „*kiekvienas žmogus yra pasaulis*“ (Vytautas Landsbergis), todėl siekiame sukurti aplinką, kurioje kiekvienas vaikas būtų matomas, svarbus ir drąsus ieškoti savo atsakymų. Mokykla vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas nuo 3-7 metų. Ugdymo kalba rusų, tačiau ypatingas dėmesys skiriamas lietuvių kalbos mokymui.

Mokykla – gyva, besimokanti bendruomenė, kurią jungia bendros vertybės, pagarba ir bendradarbiavimas. Čia svarbus kiekvienas bendruomenės narys – nuo smalsaus mokinio iki profesionalaus mokytojo, nuo rūpestingo tėvo iki ilgamečio socialinio partnerio. Mokyklos gyvenimą formuoja pasitikėjimu grįsti santykiai, noras augti kartu ir kurti mokymuisi palankią, atvirą ir įtraukią aplinką. Tai vieta, kur visi kartu dalijasi žiniomis, patirtimis ir siekia pažinti pasaulį bei save. Mokykla gyvena aktyvių pokyčių laikotarpį – čia dera gilios pilietinės tradicijos ir šiuolaikiška ugdymo aplinka. Vis dėlto išlieka nuolatinė būtinybė judėti į priekį: tobulinti ugdymo(si) turinį, stiprinti mokytojų kompetencijas, kurti modernią, konkurencingą ugdymo(si) erdvę, aktualią ne tik Žirmūnų mikrorajonui, bet ir visam Vilniaus miestui.

Ugdymo(si) kokybė tai mūsų strateginė kryptis. Kokybiška veikla ir objektyvus pasiekimų vertinimas tampa pagrindu vaikų sėkmei ir mokyklos augimui. Valstybinės kalbos mokėjimas –

vienas kertinių sėkmingos integracijos į visuomenę veiksnių, todėl lietuvių kalbos užsiėmimams čia skiriamas išskirtinis dėmesys. Vaikas mums tai aktyvus, unikalus, tyrinėjantis, augantis ir kuriantis bendruomenės narys. Jo veikla vyksta per žaismę, santykius ir gyvą ryšį su aplinka. Lėtas mokymasis, emocinis ryšys, vaiko iniciatyva ir refleksija yra mūsų ugdymo(si) kultūros dalis.

Ypatingą dėmesį skiriame specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems ir gabiems vaikams – jiems pagalbą teikia švietimo pagalbos specialistai, o **ugdymo(si) turinys individualizuojamas laikantis universalios dizaino mokymuisi principų**. Visi vaikai skatinami augti savitu tempu, patirti sėkmę ir stiprinti savo galias. Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymui taikome tarptautines programas – „ZIPIO DRAUGAI“ (nuoroda: <https://www.vaikolabui.lt/zipio-draugai/>) ir „LIONS QUEST“ (nuoroda: <https://lions-quest.lt/>), kurios padeda vaikams kurti santykius, pažinti emocijas, spręsti kasdienes sunkumus, ugdyti savivertę ir empatiją.

Mokykloje vykdomas dvikalbis ugdymas, o anglų kalbos mokymasis integruojamas nuo ketverių metų. Kalbiniai gebėjimai ugdomi per žaismingą, natūralią ir kontekstinę veiklą. „Lietuviški penktadieniai“, kai visą dieną bendraujama tik lietuviškai, padeda stiprinti kalbinę tapatybę, ugdyti pagarbą valstybinei kalbai bei plėsti žodyną. Ugdymo turinį turtina teatro, šokio ir choro užsiėmimai, skatinantys vaikų kūrybinę saviraišką, sceninę raišką, ritmą, bendradarbiavimą ir pasitikėjimą savimi. Taip pat turime specialias menų ir robotikos erdves, kuriose vaikai mokosi per eksperimentus, technologijas, konstravimą ir kūrybą.

Aktyviai ugdome sveikos gyvensenos įpročius – kasdieninę fizinę veiklą, sąmoningas judėjimas, mitybos ugdymas ir poilsio ritmas yra svarbi ugdymo(si) dalis. STEAM veiklos, patirtinis mokymasis, kultūriniai dialogai, judrusis ugdymas padeda vaikams pažinti pasaulį įvairiapusiškai ir visapusiškai. Vadovaujamės „Mokykla be sienų“ idėja – ugdymas vyksta ne tik mokyklos viduje, bet ir netradicinėse aplinkose: parkuose, muziejuose, kultūros įstaigose, pasitelkiant Kultūros paso priemones bei vaikų tėvų įsitraukimą.

Partnerystė su šeima – vienas svarbiausių mūsų veiklos principų. Tėvai aktyviai dalyvauja ugdymo(si) procese, prisideda prie vaikų patirčių kūrimo, padeda užtikrinti ugdymo tęstinumą ir kurti bendruomenišką, pasitikėjimu grįstą, aplinką. Tikime, kad kiekvienas vaikas yra kūrėjas, tyrinėtojas ir asmenybė nuo pirmųjų žingsnių.

Toliau pateikiamos prioritutinės mūsų veiklos kryptys atskleidžia pagrindinius mokyklos principus ir vertybes, kuriomis vadovaujamės ugdydami vaikus. Tai – mūsų bendras susitarimas, paremtas profesionalumu, partneryste su šeima ir tikėjimu kiekvieno vaiko galimybėmis.

Mokyklos prioritutinės veiklos kryptys:

1. *Kokybiškas, į vaiką orientuotas ugdymas*, kuris grindžiamas vaiko poreikiais, interesais, raidos ypatumais ir individualia pažanga. Laikomasi holistinio požiūrio į vaiką – ugdomos

visos kompetencijos: pažinimo, komunikavimo, socialinė-emocinė, meninė, sveikatos saugojimo ir kt.

2. Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas. Vienas iš svarbiausių mokyklos siekių – padėti vaikams pažinti save, suprasti kitus, kurti tvirtus, pagarbiais principais grįstus santykius ir išmokti konstruktyviai spręsti iššūkius. Tikime, kad socialinės ir emocinės kompetencijos yra tvirtas pagrindas, nuo kurio prasideda ne tik sėkmingas mokymasis, bet ir visavertis dalyvavimas bendruomenėje bei kasdienis gyvenimas. Emocinio raštingumo ugdymas mokykloje prasideda nuo kasdienės aplinkos: vaikams svarbu jaustis saugiai, turėti palaikančius santykius su suaugusiais, būti išklausytiems, padrąsintiems ir priimtiems. Atviras bendravimas, pagarbus elgesys, galimybė kalbėti apie savo jausmus bei būti išgirstiems – tai neatsiejama mūsų kasdienybės dalis. Vaikai mokosi atpažinti, įvardyti ir valdyti emocijas, spręsti konfliktus, kurti draugiškus santykius. Mokytojai nuolat modeliuoja sveiką bendravimą, padeda vaikams reflektuoti patirtis, įvardyti tai, ką jaučia, ir rasti tinkamus būdus išreikšti savo vidinį pasaulį. Tokiu būdu ugdoma aplinka, kurioje kiekvienas vaikas auga stiprus ne tik žiniomis, bet ir jausmu, kad yra svarbus, reikšmingas ir mylimas.

3. Įtraukusis ugdymas ir lygių galimybių užtikrinimas. Tikime, kad kiekvienas vaikas - unikalus, svarbus ir vertas visaverčio dalyvavimo ugdymo procese. Įtraukusis ugdymas mums reiškia daugiau nei tik prisitaikymą – tai vertybinis požiūris, grįstas pagarba įvairovei, empatija ir lygiomis galimybėmis augti visiems vaikams. Ši kryptis mūsų mokykloje paremta universalaus dizaino mokymuisi (UDM) principais – tai reiškia, kad ugdymas planuojamas taip, kad veiktų visiems vaikams nuo pat pradžių, o ne būtų koreguojamas tik susidūrus su kliūtimis. Vaikams siūlomos įvairios priemonės, metodai ir veiklos, leidžiančios kiekvienam pasiekti asmeninę pažangą savo tempu ir būdu.

Įgyvendiname šias tarptautines ugdymo programas:

1. „ZIPIO DRAUGAI“ – tai socialinių ir emocinių gebėjimų ugdymo programa, skirta 5–7 metų vaikams. Ji moko vaikus atpažinti ir įvardyti jausmus, ieškoti sprendimų stresinėse situacijose, ieškoti pagalbos, stiprina empatiją ir gebėjimą įveikti sunkumus.

2. „LIONS QUEST“ tai ilgalaikė programa, skirta socialiniam-emociniam ugdymui, pilietiškumo ir vertybių puoselėjimui. Vaikai mokosi bendradarbiauti, išreikšti jausmus priimtinu būdu, spręsti konfliktus, įveikti nusivylimą ir kurti pozityvų požiūrį į save bei kitus.

3. Sveikatos stiprinimas ir sveikos gyvensenos ugdymas. Vadovaujamosi „Sveikatos stiprinančių mokyklų“ principais. Skatinamas fizinis aktyvumas, sveika mityba, grūdininosi įpročiai, lauko ugdymas. Vaikai supažindinami su savo kūnu, emocijomis, saugumo taisyklėmis.

4. Kūrybiškumo ir kultūrinės raiškos skatinimas. Mokykloje kūrybiškumas nėra tik meno pamoka ar piešimo valandėlė – tai mąstymo, jausmo ir pasaulio pažinimo būdas. Kūrybiškas

vaikas drįsta klausti, ieškoti, kurti, klysti ir bandyti dar kartą. Todėl mes siekiame ugdymo, kuris ne tik moko, bet ir įkvepia mąstyti kitaip, savitai, drąsiai. Mūsų ugdymo aplinka kasdien atveria vaikams duris į meną, muziką, šokį, vaidybą, pasakų kūrimą, improvizacijas, konstrukcijas. Skatiname vaikų vaizduotę, laisvą saviraišką ir vidinės motyvacijos ugdymą – nes būtent čia gimsta originalios idėjos, jautrumas estetikai ir pagarba kultūrai.

5. *Kalbinės raiškos ir skaitymo pradmenų ugdymas.* Kalba – tai ne tik bendravimo priemonė, bet ir vaiko mąstymo, saviraiškos bei tapatybės pagrindas. Mūsų mokykloje kryptingai ugdomos kalbinės kompetencijos: turtinamas vaikų žodynas, skatinamas pasakojimas, dialogas ir nuoseklus minties dėstymas. Kasdienėje veikloje nuolat ieškome galimybių skatinti vaikų kalbinę raišką – tiek spontaniškose situacijose, tiek planuotoje veikloje.

Ypatingas dėmesys skiriamas ankstyvojo skaitymo pradmenims. Įgyvendinamos įvairios iniciatyvos: garsinio skaitymo valandėlės, „Skaitymo skatinimo savaitės“, knygų pristatymai, vaikų kurtos istorijos. Vaikai kviečiami ne tik klausytis, bet ir gyvai reaguoti į tekstą, improvizuoti, vaidinti, o tai leidžia skaitymą patirti kaip džiaugsmingą atradimą. Taip ugdomas meilės knygai jausmas ir formuojami skaitymo įgūdžių pagrindai.

6. *Tvarumo ir pilietiškumo ugdymas.*

Augindami žmogų – auginame ir pasaulį. Mūsų ugdymo praktikoje svarbią vietą užima tvarumo ir pilietiškumo ugdymas, padedantis vaikams suvokti jų atsakomybę už gamtą, bendruomenę ir savo veiksmus. Vaikai mokosi rūšiuoti atliekas, taupyti vandenį ir elektrą, rūpintis aplinka ne tik per žodžius, bet ir per kasdienes veiklas. Jie dalyvauja aplinkosauginiuose projektuose, kuria darbelius iš antrinių žaliavų, prižiūri lysves, stebi metų laikų kaitą, tyrinėja gamtos dėsnius.

Pilietiškumas ugdomas per praktines patirtis – kalendorines šventes, Lietuvos istorijos bei kultūros minėjimus, pilietines akcijas ir bendruomenės iniciatyvas. Vaikai mokosi būti aktyviais, atsakingais, bendruomeniškais – tais, kurie ne tik mato, bet ir veikia.

7. *Partnerystė su šeima ir bendruomene.*

Tvirčiausias ugdymo pamatas – bendradarbiavimas tarp šeimos ir mokyklos. Mūsų tikslas – kurti atvirą, palaikančią ir pasitikėjimu grįstą partnerystę su tėvais bei visa mokyklos bendruomene. Tėvai kviečiami dalyvauti vaiko pažangos stebėjime, konsultacijose, edukaciniuose užsiėmimuose ir šventėse. Kuriama galimybė dalintis savo profesine ar kultūrine patirtimi, prisidėti prie ugdymo turinio, organizuoti veiklas grupėse ar klasėse. Ugdymas peržengia mokyklos sienas – tęsiamas ir šeimoje per bendras patirtis, tradicijų puoselėjimą, bendrą refleksiją apie vaiko raidą. Taip formuojama gyva, įtrauki, palaikanti bendruomenė, kurioje svarbus kiekvienas narys ir kurioje vaikas jaučiasi saugus, girdimas ir vertinamas.

1.1. UGDYMA(SI) GRINDŽIANČIOS VERTYBĖS

MŪSŲ MOKYKLOS VERTYBĖS

1 pav. Mūsų mokyklos vertybės.

Vertybės tai mūsų bendrystės pagrindas. Jos padeda kurti aplinką, kurioje kiekvienas - ir vaikas, ir suaugęs - jaučiasi svarbus, girdimas ir priimtas. Vertybės lydi mus kasdienybėje, padeda augti, mokytis vieniems iš kitų ir kartu keliauti pažinimo bei bendrystės keliu.

Vaikų ugdymą grindžiame pagarba kiekvienam vaikui – kaip unikaliai žmogui, turinčiam teisę augti saugioje, palaikančioje ir įtraukioje aplinkoje. Tikime, kad kiekvienas vaikas turi teisę būti išgirstas, klysti, klausti ir atrasti. ***Ypatingą dėmesį skiriame šioms vertybėms:***

- **Vaiko orumas** - kiekvienas vaikas yra vertas pagarbos, meilės ir supratimo.
- **Vaiko gerovė** - siekiame, kad vaikai jaustųsi saugūs, mylimi ir laimingi kiekvieną dieną.
- **Saviraiškos laisvė** - palaikome vaikų teisę būti savimi, išreikšti savo mintis, jausmus ir kūrybiškumą.
- **Lygiateisiškumas ir teisingumas** – visi vaikai turi vienodas galimybes augti, mokytis ir kurti, nepaisant skirtumų.
- **Pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei** – skatiname supratimą, kad visi žmonės yra svarbūs, nepaisant jų kultūros, kalbos, gebėjimų ar pažiūrų.

- **Kultūrinis tapatumas** - puoselėjame pagarbą savo šaknims ir mokomės priimti skirtingas kultūras kaip vertę.

- **Bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas** – augsime kartu, mokydamiės tartis, bendradarbiauti ir veikti išvien.

Šios vertybės kuria ne tik saugią ir įtraukiančią aplinką vaikui, bet ir stiprina visą mūsų bendruomenę, kurioje kiekvienas – **DIDELIS AR MAŽAS** – jaučiasi matomas, reikšmingas ir priimtas.

1.2. VAIKŲ POREIKIAI

Mokykloje ugdomi vaikai nuo 1,5 iki 7 metų pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas. Ankstyvajame amžiuje (1,5–3 m.) vaikai intensyviai vystosi fiziškai, formuojasi kalba, emocinis ryšys su suaugusiais ir pirmieji savarankiškumo įgūdžiai. 3–4 metų vaikai vis labiau domisi aplinka, daug klausinėja, bendrauja, žaidžia simbolinius žaidimus. 4–5 metų laikotarpiu vystosi mąstymas, kūrybiškumas, vaikai pradeda kurti artimesnius santykius su bendraamžiais. 5–6 metų vaikai ima domėtis raidėmis, skaičiais, stiprėja dėmesys, gebėjimas laikytis taisyklių – tai svarbus pasirengimo mokyklai etapas. 6–7 metų vaikai jau geba ilgiau susikaupti, planuoti, atsakingai atlikti užduotis – jie emociškai ir pažintine prasme pasirengę sklandžiai pereiti į pradinį ugdymą.

Vaikystėje vaiko raidos procesai sudaro pagrindą ugdymuisi, o kokybiškas ugdymas stiprina kūną, smegenų struktūras ir skatina visapusišką vystymąsi:

- *Kiekvienas vaikas auga unikaliu tempu.* Raida vyksta netolygiai, todėl mokytojas gerbia individualius skirtumus, pasitiki vaiko galiomis ir sudaro sąlygas jų plėtrai.
- *Vaikai mokosi aktyviai.* Jie tyrinėja, kuria, ieško iššūkių, mokosi per patirtį. Mokytojas palaiko jų iniciatyvas ir siūlo prasmingą ugdymo turinį.
- *Vaikai pasaulį suvokia kaip visumą.* Todėl ugdymas yra integruotas – apimantis emocinę, fizinę, socialinę ir pažintinę raidą.
- *Svarbiausia – santykis.* Ugdymas grindžiamas jautria socialine sąveika, pagarbiu dialogu, kuris padeda vaikui kurti prasmę ir augti bendruomenėje.
- *Mokomės kartu.* Grupėje vaikai mokosi iš vieni kitų, dalijasi mintimis, ugdomas gebėjimas klausytis ir gerbti kitų nuomonę.
- *Visi vaikai turi augti.* Siekiama įgalinti kiekvieną – ypač tuos, kurie patiria nepalankias sąlygas, kuriant jiems turtinančias ir palaikančias aplinkas.

Mokykloje tenkinami svarbiausi, kiekvienam vaikui būdingi poreikiai:

- *Žaidimo poreikis.* Vaikui svarbu turėti laisvę, laiką, erdvę ir draugų žaisti. Žaidimas – tai vaikų pasaulis, jų savarankiškas būdas pažinti save ir kitus. Suaugusieji jį vertina ir, esant poreikiui, jautriai įsitraukia, skatindami žaidimo gebėjimus.
- *Saugumo poreikis.* Vaikui reikia jaustis saugiam, matomam, girdimam ir globojamam. Saugumas kuriamas ne tik suaugusiųjų pastangomis – vaikai skatinami pagal savo galias patys prisidėti prie rūpinimosi savimi ir kitais.
- *Draugystės poreikis.* Kiekvienas vaikas siekia priklausyti, turėti artimų santykių, jaustis priimtas ir palaikomas. Ugdymo(si) aplinka padeda vaikams atrasti, ką reiškia būti kartu, bendradarbiauti ir veikti drauge.
- *Komunikavimo poreikis.* Vaikui svarbu galėti reikšti mintis, jausmus ir idėjas ne tik žodžiais, bet ir kūnu, vaizdu, muzika. Sudaromos sąlygos tyrinėti įvairius bendravimo būdus ir mokytis pagarbaus, prasmingo ryšio su kitais.
- *Pažinimo džiaugsmo poreikis.* Vaikai smalsūs iš prigimties – jie nori klausti, bandyti, aiškintis ir džiaugtis atradimais. Ugdymas grindžiamas tyrinėjimu, savomis teorijomis ir patirtiniu pasaulio pažinimu.
- *Kūrybinės saviraiškos poreikis.* Vaikui svarbu kurti – piešti, dainuoti, statyti, judėti. Kuriamos sąlygos ir spontaniškai, ir kryptingai kūrybai, kad vaikas galėtų atrasti, kuo jis išskirtinis.
- *Individualūs poreikiai.* Programa atliepia ir kiekvieno vaiko unikalius poreikius, įskaitant specialiuosius ugdymosi poreikius, užtikrinant visiems galimybę augti ir mokytis pagal savo galias.

1.3. TĖVŲ (GLOBĖJŲ) IR VIETOS BENDRUOMENĖS POREIKIAI

Ikimokyklinio ugdymo procese atsižvelgiama į kiekvieno vaiko individualius, įskaitant ir specialiuosius, poreikius. Sudaromos sąlygos vaikams bendrauti įvairiais būdais, tyrinėti, kelti klausimus, kurti bei išreikšti save kūrybiškai. Skatinamas pažinimo džiaugsmas, saviraiška ir pasitikėjimas savimi.

Tėvai (globėjai) – svarbiausi vaikų ugdytojai ir darželio partneriai. Jie dalyvauja ugdymo procese, prisideda prie aplinkos kūrimo, renginių ir projektų. Tarpusavio bendradarbiavimas grindžiamas pagarba, pasitikėjimu ir atsakomybe.

Tėvų lūkesčiai skirtingi: vieniems svarbus ugdymo turinys ir pasiekimai, kitiems – vaiko emocinė gerovė ar pagalba įveikiant sunkumus. Atsižvelgiant į tai, ugdymas grindžiamas žaismingumu, asmenine vaiko pažanga, jaukia aplinka, kompetentingais pedagogais ir prasminga partneryste.

Bendravimui su šeima naudojami įvairūs būdai: elektroninis dienynas, el. paštas, individualūs pokalbiai, susitikimai, atvirų durų dienos.

1.4. REGIONO YPATUMAI IR MOKYKLOS SAVITUMAS

Mokykla įsikūrusi išskirtinėje Vilniaus vietoje – Žirmūnų mikrorajone, netoli Verkių regioninio parko, kuris išsiskiria savo gamtos ir kultūros paveldo turtais. Tai viena įspūdingiausių Vilniaus vietų, kurioje dera gamtinė ramybė ir istorinė dvasia. Netoliese esantys objektai suteikia unikalių galimybių vaikų pažintiniam, kultūriniam ir emociniam ugdymui:

- *Verkių rūmų ansamblis* – vienas vertingiausių Lietuvos architektūros paminklų su autentiška kraštovaizdžio parko aplinka ir senųjų tvenkinių sistema.
- *Kalvarijų kompleksas* – Šv. Kryžiaus atradimo bažnyčia, Kryžiaus kelias, Trinapolio vienuolyno ansamblis – vietos, kurios skatina istorinį ir kultūrinį sąmoningumą.
- *Senasis Verkių popieriaus fabrikas* – pramoninio paveldo objektas, leidžiantis vaikams pažinti miesto istoriją iš kitos perspektyvos.
- Netoliese – *Gedimino pilis, Tuskulėnų parkas, Kalvarijų turgus, Neris, Vilnios ir Neries santaka*, o už keliolikos kilometrų – *geografinis Europos centras, Energetikos ir technikos muziejus, Zoologijos parko gyvūnai, Nacionalinis saugomų teritorijų lankytojų centras*.

Gyvendami ir besimokydami tokioje aplinkoje, vaikai natūraliai auga pažindami ir vertindami savo miestą – Vilnių, jo gamtą, kultūrą ir istoriją.

Mūsų mokykla – tai kūrybiška, atvira ir įtrauki ugdymo(si) erdvė vaikui nuo 3 iki 7 metų, kurioje kiekvienas žingsnis grįstas pagarba, vaiko unikalumo pripažinimu ir visumine raida. Čia ugdymas grindžiamas kūrybiniu-visuminiu metodu, kuris apjungia emocinį, pažintinį, kūrybinį, kalbinį ir socialinį pasaulį. Mokytojas yra ne žinių perteikėjas, o vaiko kelionės palydovas – atliepiantis poreikius, skatindamas augti ir tyrinėti, padedantis vaikui reflektuoti ir veikti savarankiškai.

Kūrybiškumo ir meniškumo ugdymas:

Mokykloje ypatingas dėmesys skiriamas meniniai saviraiškai: vaikai kasdien patiria meno procesą per dailę, muziką, šokį, dramatinę raišką ir sensorinį meną. Ugdomas kūrybinis mąstymas, drąsa reikšti save ir kurti individualiai ar bendruomeniškai.

Steam ir robotikos aplinkos:

Vaikų smalsumas ir gebėjimas tyrinėti skatinamas per STEAM integraciją – gamtos mokslus, technologijas, inžineriją, meną ir matematiką. Turime specialiai įrengtas robotikos ir

eksperimentavimo erdves, kuriose vaikai kuria, konstruoja, modeliuoja, tyrinėja medžiagų savybes ir ugdo probleminį bei loginį mąstymą.

Mokykla be sienų:

Esame atvira ir dinamiška mokykla, kur ugdymas vyksta ne tik klasėje, bet ir lauko erdvėse, gamtoje, bendruomenėje, muziejuose, galerijose, bibliotekose. Kuriame patirtinį ugdymą, kuris leidžia vaikams geriau suprasti pasaulį per realius išgyvenimus ir pojūčius. Mokymasis tampa prasmingas, artimas gyvenimui.

Lietuvių kalbos ugdymo(si) paradigma:

Skiriame didelį dėmesį lietuvių kalbos plėtojimui per dialogą, žaismę, knygas ir pasakojimą. Kalbinė raida integruojama į visas veiklas, vaikai skatinami reikšti mintis, kurti tekstus, tyrinėti žodžio galią. Kalba – kaip mąstymo, emocijų ir kūrybos įrankis.

Specialiųjų ugdymo(si) poreikių palaikymas:

Mūsų mokykla yra įtrauki:

- Vaikai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, integruojami į bendrąsias grupes, kai tai įmanoma.
- Vaikai su dideliais ar labai dideliais poreikiais ugdomi specialiosiose grupėse, kur užtikrinamas individualizuotas ugdymas, specialisto pagalba ir sensorinės edukacijos.
- Dirbame kartu su logopedais, specialiaisiais pedagogais.

Sveikatinimas ir emocinis saugumas:

Taikome neformalias sveikatos ugdymo programas, akcentuojame sveikus įpročius, fizinį aktyvumą, kasdienius pasivaikščiojimus, emocinės gerovės stiprinimą. Dalyvaujame programose „Pienas vaikams“ ir „Vaisiai mokykloms“, o mokytojų vertybinis pavyzdys – neatsiejama šio proceso dalis.

Inovatyvumas ir bendruomeniškumas:

Mūsų komanda – atvira pokyčiams, bendradarbiaujanti su tėvais ir socialiniais partneriais, organizuojanti išvykas, edukacijas, projektines veiklas. Diegiame pažangias ugdymo technologijas, dalinamės patirtimi su kolegomis iš kitų įstaigų.

Mūsų tikslas – ugdyti smalsų, kūrybingą, mąstantį vaiką, kuris drąsiai tyrinėja pasaulį, kuria prasmę ir jaučiasi svarbia mokyklos bendruomenės dalimi.

Mokykloje ugdomi nuo 3 iki 7 metų vaikai, grupės yra sudaromos, atsižvelgiant į vaikų amžių. Mokyklą lankantys specialiųjų poreikių vaikai bei turintys nedidelius poreikius, integruojami į bendrojo ugdymo grupes, o vaikai, turintys didelius ir labai didelius poreikius, lanko specialiąsias grupes.

Mokykloje didelis dėmesys skiriamas vaikų sveikatinimui ir fiziniam aktyvumui. Neformali sveikatos ugdymo programa apima gerus mokytojų, vaikų ir mokyklos darbuotojų savitarpio santykius. Ypač svarbus mokytojų asmeninis pavyzdys, jo vertybinės nuostatos ir profesinė kompetencija. Neformalias sveikatos ugdymas žinias ir įgūdžius vaikai gauna mokykloje, per elgesio normas, įvairias dorines pažiūras, vertybes bei savitarpio santykius. Tai labai svarbus ugdymo veiksnys. Dalyvaujame sveikatinimo programose „Pienas vaikams“ ir „Vaisių vartojimo skatinimas mokyklose“.

Mokyklos vadovų ir mokytojų komanda atvira kaitai ir tobulėjimui, geba tenkinti vaiko ir tėvų lūkesčius, ugdymo procese pripažįsta vaiko unikalumą, vykdo edukacinius, gamtosauginius bei sveikatinimo projektus, diegia pažangias ugdymo technologijas, organizuoja bendruomenės išvykas, vykdo gerosios patirties sklaidą tėvams, rajono ir šalies mokytojams.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Programa parengtos vadovaujantis pagrindiniais ikimokyklinio ugdymo principais, kurie padeda užtikrinti kryptingą, integralų ir kokybišką ugdymo(si) procesą:

1. ***ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas.*** Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį. Ilgalakis, nuolatinis, saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju sukuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymui(si);
2. ***vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas.*** Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raiškos;
3. ***žaismės principas.*** Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla;
4. ***sociokultūrinio kryptingumo principas.*** Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei;
5. ***integralumo principas.*** Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas;
6. ***įtraukties principas.*** Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę;

7. **kontekstualumo principas.** Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atvirose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo;

8. **vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas.** Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus;

9. **lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas.** Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną *čia ir dabar* momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui;

10. **reflektyvaus ugdymo(si) principas.** Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsversto autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(si);

11. **šeimų ir mokyklos partnerystės principas.** Mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja rengiant Programą, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę. Tėvai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų.

III. IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) TIKSLAS IR PASIEKIMŲ SRITYS

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimų ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Uždaviniai:

1. Skatinti lankstų ir kritinį mąstymą, taikant integruotas gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, meno ir matematikos (STEAM) žinias.

2. Ugdyti rūpestingumą, mokant vaikus atpažinti jausmus, padėti draugui, rūpintis savimi ir aplinka per kalbą, judesį, meninę raišką bei kasdienį bendravimą.

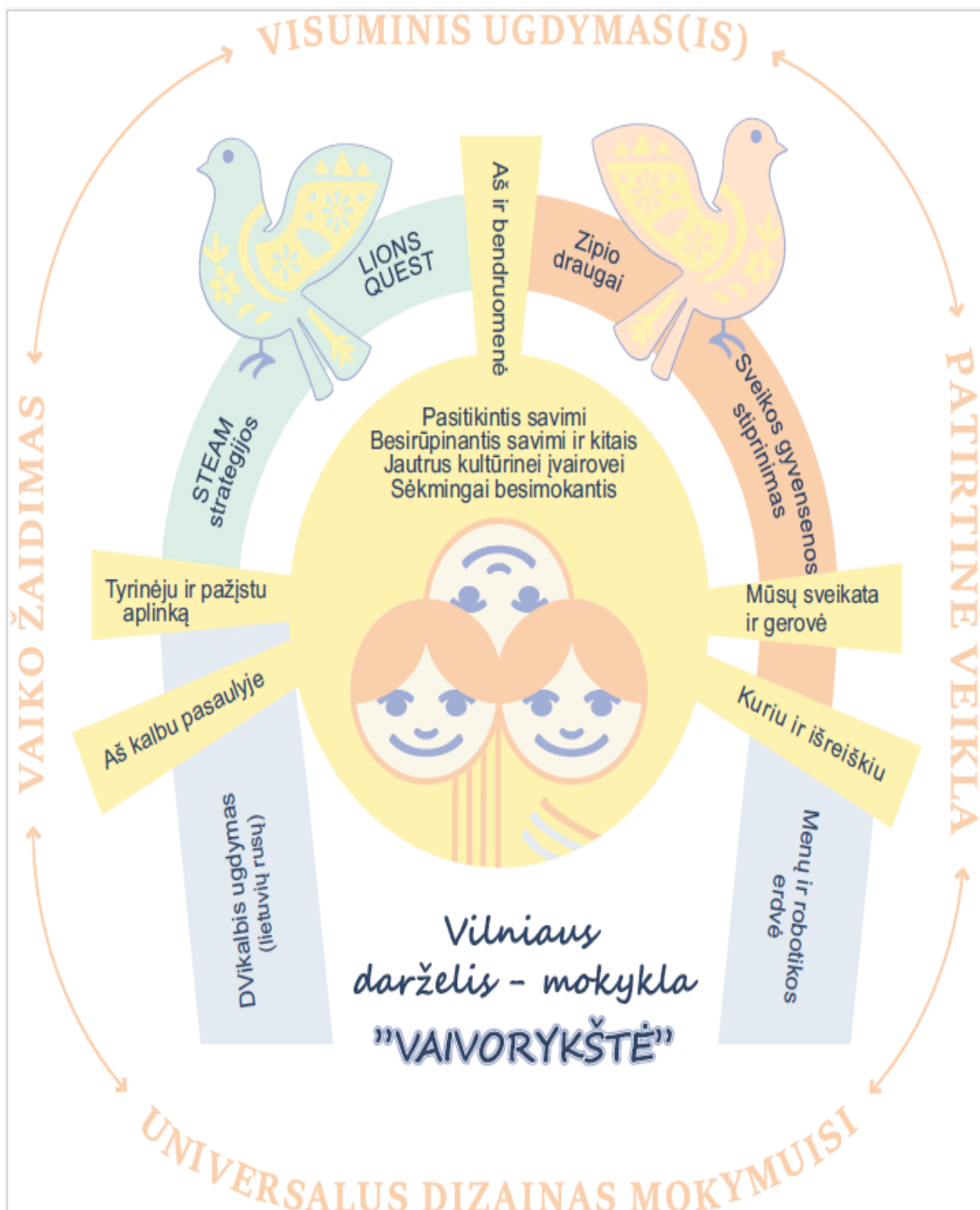
3. Puoselėti vaikų kultūrinį ir socialinį jautrumą per veiklas, kurios ugdo pagarbą įvairovei, empatiją, gebėjimą priimti ir suprasti skirtingas kultūrines, socialines bei individualias patirtis.

4. Puoselėti vaikų kūrybiškumą, sudarant sąlygas laisvai reikštis ir kurti įvairiomis formomis – per meninę, kalbinę, judesio, konstravimo, vaidybos bei žaidimo veiklas, skatinant originalų mąstymą, saviraišką ir drąsą ieškoti netradicinių sprendimų.

5. Stiprinti vaikų mokėjimo mokytis pradmenis, sudarant sąlygas tyrinėti, klausti, bandyti ir reflektuoti per aktyvią, patirtimi grįstą veiklą skatinant vaikų smalsumą, iniciatyvumą, gebėjimą susitelkti.

Ikimokyklinio ugdymo(si) rezultatai yra vaikų raidos ir ugdymo(si) procese nuosekliai įgyjami bei plėtojami jų pasiekimai: vertybinės nuostatos, žinios bei supratimas ir gebėjimai. Pasiekimai suskirstyti į 18 pasiekimų sričių, kurių visuma laiduoja optimalią vaiko galių ūgtį: kasdienio gyvenimo įgūdžiai; fizinis aktyvumas; emocijų suvokimas ir raiška; savireguliacija ir savikontrolė; savivoka ir savigarba; santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais; aplinkos pažinimas; matematinis mąstymas; skaitmeninis sumanumas; kalbų supratimas; kalbinė raiška; estetinis suvokimas; meninė raiška; kūrybiškumas; tyrinėjimas; problemų sprendimas; gebėjimas žaisti; mokėjimas mokytis.

KONCEPTUALUS UGDYMO(SI) MODELIS

2 pav. Konceptualus ugdymo(si) modelis

Mokyklos ugdymo modelis grindžiamas visuminiu ugdymu(si), universalus dizaino principais, žaidimu ir patirtine veikla. Jo centre – vaikas, kuris yra aktyvus dalyvis, tyrinėtojas ir kūrėjas. Ugdymas orientuotas į 7 vaiko galias: pažinimą, kalbinę raišką, emocijų ir socialinių įgūdžių ugdymą, sveikos gyvensenos formavimą, kūrybiškumo skatinimą, kultūrinį sąmoningumą ir savarankiškumą. Šios sritys plėtojamos per integruotas veiklas, teminius projektus, eksperimentus, menines dirbtuves bei tyrinėjimus gamtoje.

Modelyje taikomos patikrintos programos, tokios kaip „ZIPIO DRAUGAI“, „LIONS QUEST“, kurios stiprina vaikų emocinę savivoką ir gebėjimą bendrauti. Kūrybiškumas ugdomas per menų ir ROBOTIKOS veiklas, saviraiškos erdves, o kalbinė kompetencija – dvikalbio ugdymo (rusų-lietuvių) pagrindu. Taip pat didelis dėmesys skiriamas vaikų fizinei ir emocinei sveikatai – puoselėjamos sveikatos stiprinimo iniciatyvos, kuriamos saugios ir įkvepiančios aplinkos.

Mokytojas čia veikia kaip ugdomosios aplinkos kūrėjas ir vaiko palydovas, kuris pritaiko ugdymo turinį prie individualių poreikių, skatina savarankiškumą, pasitikėjimą savimi ir pagarbą kitam. Toks modelis padeda kiekvienam vaikui augti laisvam, atsakingam, kūrybingam ir visapusiškai išsilavinusiam žmogui.

IV. IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) PROCESAS

Ankstyvojo ir ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo turinys formuojamas remiantis 2023 m. Ikimokyklinio ugdymo programos gairėmis. Jos padeda kryptingai plėtoti vaikų galias, apimančias svarbiausias ugdymo(si) sritis ir jų pasiekimų sritis.

Programos ašis – **visuminis ugdymas(is)**, užtikrinantis harmoningą vaiko emocinę, socialinę, fizinę, pažintinę, kalbinę ir kūrybinę raidą. Vadovaujamosi **universalus dizaino mokymuisi (UDL)** principais – įtraukus ugdymas, pritaikytas kiekvienam vaikui. Ugdymo pagrindas – **žaidimas ir patirtinė veikla**, skatinanti vaikų savarankiškumą, kūrybiškumą ir patirties refleksiją.

Pedagginės strategijos ir ugdymo(si) formos:

- Taikomos įvairios strategijos: kontekstinis ugdymas, spontaniškumo palaikymas, organizuotos veiklos, grįstos vaiko ir mokytojo sąveika.
- Prioritetas – žaidimo pedagogikai.
- Taikomos ugdymo formos: projektai, skaitymo valandėlės, išvykos, veiklos gamtoje, tyrinėjimų laboratorijos, kūrybinės dirbtuvės.

Bendradarbiavimas su šeima:

- Tėvai/globėjai įtraukiami į ugdymo(si) planavimą, sprendimus dėl pasiekimų ir aplinkų kūrimo.

- Palaikomas abipusis pasitikėjimas, užtikrinama ugdymo dėmė tarp mokyklos ir namų.

Paramos sistema vaikams, mokytojams ir šeimoms:

- Mokytojai numato kliūtis ir pritaiko ugdymo priemones visiems vaikams.
- Švietimo pagalbos specialistai padeda vaikams, bendradarbiauja su mokytojais ir šeimomis.
- Kuriama komandinio darbo kultūra, įtraukiant išorines institucijas sudėtingais atvejais.

V. VAIKŲ UGDYMO(SI) KONTEKSTAI

Vaikų ugdymas(is) mūsų mokykloje vyksta įvairiose aplinkose – tiek vidaus, tiek lauko, taip pat aplinkose už mokyklos ribų: parkuose, muziejuose, gamtos ir kultūros objektuose. Ugdymosi kontekstai kuriami siekiant užtikrinti vaikų emocinį bei fizinį saugumą ir sudaryti sąlygas aktyviam, prasmingam, savarankiškam ugdymuisi. Šių kontekstų bendrakūrėjais tampa patys vaikai, o aplinkos nuolat kinta ir prisitaiko prie jų interesų, poreikių ir augimo.

Kuriant ugdymo(si) kontekstus, pagrindinis dėmesys skiriamas estetiškai patraukliai, vaikų dėmesį patraukiančiai, skatinančiai veikti aplinkai. Tokie kontekstai remiasi vaikų patyrimu, susidomėjimu, išsūkiiais bei tikslingai parinktomis priemonėmis, kurios sukuria netikėtumo efektą ir įtraukia į veiklą. Kontekstuose vaikai gali reikštis įvairiais būdais, priklausomai nuo individualių gebėjimų ir pomėgių. Jie turi galimybę rinktis veiklą, priemones, veikimo laiką, vietą, partnerius, būdus, kaip pristatyti rezultatus. Tai sudaro sąlygas skleisti skirtingiems vaikų mokymosi stiliams ir asmeninėms iniciatyvoms.

Modeliuojant kontekstus taikomi keli pagrindiniai veiklos organizavimo principai:

- **Vaiko iniciatyvos pirmumas** – mokytojas stebi vaiko domėjimąsi ir reaguoja į spontaniškai kylančias situacijas;
- **Dialoginis veikimas** – mokytojas veikia kartu su vaikais, kūrybiškai plėtoja jų idėjas;
- **Atvirosios veiklos pirmumas** – mokytojas pasiūlo veiklą ir perleidžia iniciatyvą vaikams.

Mokytojai aktyviai kuria dialoginę sąveiką, numatydami, kaip skatins vaikų įsitraukimą, kaip fiksuos vaikų veiklą ir kaip ją reflektuos. Naudojamos nuotraukos, vaizdo įrašai, papildomos medžiagos, vaikų citatos ir atviri klausimai, skatinantys mąstymą bei pasitikėjimą savimi. Mokytojai,

švietimo pagalbos specialistai ir šeimos veikia kaip bendradarbiaujanti komanda – numatoma galimų kliūčių prevencija, užtikrinama įtrauktis, vaiko pasiekimų pažanga ir gerovė.

Mokykla, kurdama ar atnaujindama programą, vadovaujasi gairėse siūlomais ugdymo(si) kontekstais, kuriuos pritaiko savo aplinkoms ir bendruomenės poreikiams:

1. **Universalaus dizaino mokymuisi kontekstas** – lanksti, visiems prieinama, įtrauki aplinka, kurioje kiekvienas vaikas, nepriklausomai nuo savo individualių ypatumų, gali žaisti, tyrinėti, mokytis ir veikti pagal savo tempą, gebėjimus ir sumanymus.

2. **Žaismės kontekstas** – kasdienėje veikloje išlaikomas žaismingumas, skatinama smalsauti, eksperimentuoti, improvizuoti ir išgyventi atradimų džiaugsmą.

3. **Judraus patirtinio ugdymosi kontekstas** – aktyvus vaikų dalyvavimas per judėjimą, lauko ir vidaus erdvių derinimą, saugios rizikos aplinkas, kūno ir pojūčių tyrinėjimą.

4. **Kultūrinių dialogų kontekstas** – skatinamos kultūrinės sąveikos, pažįstamos ir tolimesnės aplinkos kultūros, puoselėjamas vaikų tapatumas ir pagarba įvairovei.

5. **Kalbų įvairovės kontekstas** – palaikomos įvairios žodinės ir nežodinės komunikacijos formos, ugdomas teigiamas požiūris į kalbų ir komunikavimo būdų įvairovę.

6. **Tyrinėjimo ir gilaus mokymosi kontekstas** – vaikai įtraukiami į ilgalaikius aplinkos objektų ir reiškinių tyrinėjimus, atliekamus tiek lauko, tiek vidaus laboratorijose, STEAM veiklose.

7. **Realių ir virtualių aplinkų kontekstas** – realią patirtį papildo skaitmeniniai tyrinėjimai, padedantys vaikams pažinti nematomus reiškinius, plėtoti informacinį mąstymą ir skaitmeninį raštingumą.

8. **Kūrybinių dialogų kontekstas** – aplinka, kuri įkvepia vaikus laisvai kurti, improvizuoti, spręsti kūrybinius iššūkius, išreikšti save per meną, vaizduotę ir tyrinėjimą, o mokytojas čia tampa kūrybos partneriu.

VI. IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) SRITYS

3 pav. Vaikų raidą skatinančios ugdymosi sritys

Ikimokyklinio ugdymo turinys formuojamas pagal vaikų amžių, atsižvelgiant į jų galias, pasiekimų sritis, esminius gebėjimus ir vertybines nuostatas. Siekiami rezultatai numatomi 3 ir 5/6 metų vaikams, o ugdymas grindžiamas penkiomis visuminio ugdymo(si) sritimis.

Didelis dėmesys skiriamas patirtiniam ugdymui – vaikų protą ir jausmus įtraukiančiais veiklais, kuri grįsta tyrinėjimu, kūryba ir bendradarbiavimu. Vaikas ugdomas kaip aktyvus tyrinėtojas tiek grupėje, tiek už jos ribų.

Informacinės technologijos skatina motyvaciją, padeda vaikams tyrinėti, atrasti ir kūrybiškai taikyti žinias. Ekskursijos ir išvykos praturtina vaikų patirtį, leidžia pažinti aplinką ir mokytis natūralioje erdvėje. Ugdymo turinys pritaikomas prie kiekvieno vaiko poreikių, skatinant jo individualumą ir užtikrinant mokyklinę brandą.

Ugdymo(si) sritis „Mūsų sveikata ir gerovė“

Ugdymosi srities paskirtis – ugdyti ir plėtoti kasdienius gyvenimo įgūdžius, fizinį aktyvumą, savivoką ir savigarbą, savireguliaciją ir savikontrolę. Ugdymosi veiklos ugdys vaikų emocinį suvokimą ir raišką, tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo, mokėjimo mokytis gebėjimus

Ugdymosi sritis apima ugdymosi turinį: sveiką mitybą, vaiko dienos ritmą, kūno švarą ir aplinkos tvarką, saugaus elgesio įpročius.

Vaikai :

- įgis žinių ir domėsis sveiku maistu, maisto gaminimo būdais, ugdysis mitybos kultūros įgūdžius, plėtos elementarius stalo serviravimo įgūdžius;
- plės žinias ir supratimą apie sveikatos saugojimą, vaistų poveikį sveikatai, formuos pasitikėjimą patiemis rūpintis savo kūno ir supančios aplinkos švara ir tvarka;
- supras dienos ritmo įtaką organizmui ir jo laikysis;
- gebės saugiai judėti pagal amžiaus galimybes, laikysis judėjimo ir poilsio ritmo, noriai judės ir įsitrauks į judrius žaidimus;
- ugdysis saugaus elgesio su nepažįstamais žmonėmis, saugaus elgesio gatvėje, prie vandens telkinio įpročius, mokysis saugoti savo ir kitų sveikatą.

Integraliuose edukaciniuose kontekstuose taikant vaiko ir mokytojo sąveiką bei pažangius mokymo(si) metodus (lauko pedagogikos elementus, STEAM ir kt.) integruojamos ir įgyvendinamos mokyklos parengtos „Sveikatos stiprinimas lauko mankštomis“, „SVEIKOS GYVENSENOS UGDYMAS“, „STALO ETIKETAS“, „AMSIO pamokėlės“ programos bei kiti trumpalaikiai projektai, įgyvendintas projektas „MAŽI ŽINGSNELIAI SVEIKŲ DANTUKŲ LINK“. Kuriama dialogiška vidaus ir lauko aplinkų jungtis, įrangos mobilumas, pritaikymas tyrinėti judesį, judriais būdais dalyvauti visų ugdymosi sričių veiklose. Panaudojama natūrali ir dirbtinai sukurta, įranga ir priemonėmis papildyta gamtinė aplinka, modeliuojamos vaikus judėti skatinančios iššūkio, saugios rizikos edukacinės erdvės, kuriančios prielaidas subalansuotam ugdymui(si) viduje ir lauke (Šeimų estafetė „Mažylis + tėtis/mama“, šokis visiems – „FLEŠMOBAS“, Kūrybinė estafetė „PIEŠIAM JUDĖDAMI“, „TEMINIS ŠEIMŲ ŠOKIS“ (pvz., Žvėrių šokis), „JUDANTI ŠEIMOS DĖLIONĖ“, „BALIONŲ MŪŠIS“.

Pasiekimų sritis – kasdieninio gyvenimo įgūdžiai	3 - 4 gyvenimo metai (3/4 žingsnių pasiekimai)	5 - 6 gyvenimo metai (5/6 žingsnių pasiekimai)
<i>Vertybinė nuostata.</i> Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. <i>Esminiai gebėjimai:</i> esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai	Pradeda tinkamai naudotis stalo įrankiais. Suaugusiojo padedamas naudojami tualetu, prausiasi ir šluostosi veidą, apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus. Prie stalo naudojami stalo	Aiškinasi, kodėl svarbu valgyti įvairų, sveikatai naudingą maistą, iš kur ir kaip jis atsiranda ant mūsų stalo. Išvardija, ko reikia valgyti daugiau, o ko mažiau, kad augtų sveikas. Savarankiškai

pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis.	įrankiais, servetėle. Padeda sutvarkyti žaislus. Pradeda laikytis susitarimų ir saugiai elgtis lauko aikštelėse, pakartoja elementarius mankštos pratimus, moka pasisveikinti atsisveikinti, padėkoti, atsiprašyti. Suaugusiojo padedamas teisingai pereina gatvę per perėją. (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).	serviruoja stalą. Valgo savarankiškai, tvarkingai. Geba su suaugusiojo pagalba padengti stalą. Dažniausiai tinkamai naudojasi stalo įrankiais, susitvarko pavalgęs. Dažniausiai savarankiškai / taisyklingai plaunasi rankas, prausiasi veidą; čiaudėdamas ar kosėdamas prisidengia burną ir nosį. Atsižvelgdamas į tai, ar jam šilta, ar šalta, savarankiškai ar suaugusiojo padedamas nusirengia ar apsirengia drabužius, apsiauna ir nusiauna batus, susišukuoja. Rūpinasi savo asmeniniais ir bendrais daiktais grupėje. Savarankiškai ar priminus laikosi sutartų saugaus elgesio taisyklių grupėje, kieme, išvykose. Pakomentuoja kelias saugaus elgesio gatvėje ir gamtoje taisykles. Paaiškina saugaus elgesio su nepažįstamais žmonėmis, buitinius prietaisais, aštriais daiktais ir sveikatai pavojingomis medžiagomis taisykles, įvardija aplinkoje esančias nesaugias vietas. Paaiškina, kad jo kūnas priklauso tik jam, sako „stop“, „ne“ reaguodamas į jo privatumą pažeidžiantį elgesį. Stengiasi saugoti save ir kitus. Paaiškina, kokių profesijų žmonės gali padėti ištikus nelaimei. Žino pagalbos telefono numerį. Supranta ir imituoja teisingą elgesį gatvėje (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis – fizinis aktyvumas	3-4 gyvenimo metai (3/4 žingsnio pasiekimai)	5-6 gyvenimo metai (5/6 žingsnio pasiekimai)

<i>Vertybinė nuostata.</i> Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. <i>Esminiai gebėjimai:</i> tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gaudo ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tiksliai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.	Pastovi ant vienos kojos (3-4 sekundes). Tiksliai skirtingu ritmu eina, apeina arba peržengia kliūtis, eina plačia (25-30 cm) linija. Bėga keisdamas kryptį, greitį, neprarasdamas pusiausvyros. Laikydamasis lipa ir nulipa laiptais pakaitiniu žingsniu. Nušoka nuo laiptelio, atsispirdamas abiem kojomis 1-2 kartus pašoka nuo žemės, peršoka liniją. Meta ir gaudo kamuolį abiem rankomis, spiria kamuolį stovėdamas. Derina akies ir rankos, abiejų rankų, rankų ir kojų judesius: veria ant virvutės didelės sagas, užsega lipdukais batus, ridena kamuolį abiem rankomis arba pakaitomis dešine ir kaire ranka (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).	Eina pakaitiniu ir pristatomuoju žingsniu, aukštai keldamas kelius. Bėgioja vingiais, išsisukinėdamas, ilgesnius atstumus, bėga ant pirštų galų, pristatomuoju ar pakaitiniu žingsniu. Šokinėja nuo vienos kojos ant kitos, šokinėja judėdamas pirmyn. Šoka į tolį, į aukštį. Lipa kopėtelėmis. Meta kamuolį iš įvairių padėčių, pagauna jį sulenkdamas rankas per alkūnes. Spiria kamuolį iš įvairių padėčių, į taikinį. Žaisdamas laisvai koordinuotai juda, orientuojasi erdvėje. Dažniausiai vaikščioja, stovi, sėdi taisyklingai. Atpažįsta akivaizdžius ženklus, kurie rodo, kad jo kūnui reikia poilsio ar judėjimo. Pieštuką ir žirkles laiko taisyklingai. Tiksliai atlieka judesius su smulkiais daiktais. Kuria įvairias konstrukcijas, sudėtingus statinius (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis - savireguliacija ir savikontrolė	3-4 gyvenimo metai (3/4 žingsnio pasiekimai)	5-6 gyvenimo metai (5/6 žingsnio pasiekimai)
<i>Vertybinė nuostata.</i> Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. <i>Esminiai gebėjimai:</i> sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsivardinęs geba nusiraminti.	Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. Žaisdamas kalba su savimi, kad sutelktų dėmesį, kontroliuotų veiksmus. Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį. Pradedą laikytis jam suprantamų	Nusiramina, atsipalaiduoja, išėjęs iš įtampą keliančios situacijos, pabuvęs vienas, klausydamasis ramios muzikos, žaisdamas ar kalbėdamasis su kitais. Žaisdamas ir atlikdamas sudominusią veiklą, geba sutelkti dėmesį ir pastangas, ištvermę. Siekdamas tikslo, geba atidėti kai kurių norų patenkinimą. Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose

	suaugusiojo prašymų ir bendrų susitarimų (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).	jas ignoruodamas; vienas ir kartu su kitais ieško taikių išeičių, kad neskaudintų kitų. Stengiasi suvaldyti savo pyktį, įniršį. Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi. Lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
--	--	--

Ugdymo(si) sritis „Aš ir bendruomenė“

Ugdymosi srities paskirtis - plėtoti vaikų savivoką ir savigarbą, emocijų suvokimą ir raišką, savireguliaciją ir kontrolę, santykius su suaugusiais ir vaikais, socialinį ir kultūrinį supratingumą (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).

Ugdymo(si) srities turinio aspektai: kas aš?, savo emocijų ir elgesio valdymas, aš tarp kitų, žmonės ir bendruomenės, mūsų praeitis, dabartis, ateitis.

„Aš ir bendruomenė“ sritis apima pasiekimų sritis: savireguliaciją ir savikontrolę, emocijų suvokimą ir raišką, santykius su suaugusiais ir bendraamžiais, savivoką ir savigarbą aplinkos pažinimą, kūrybiškumą, tyrinėjimą, problemų sprendimą, mokėjimą mokytis. Ugdymo(si) gairės.

Vaikai:

- plėtos supratimą apie save kaip unikalų asmenį, kuris auga, keičiasi, įgyja vis daugiau savarankiškumo, galių ir pasitikėjimo savimi, mokysis priimti savo gyvenimui ir ugdymuisi aktualius sprendimus bei pasirinkimus;
- lavins savireguliacijos procesus, įgalinančius kryptingai plėtoti asmenines savybes ir gebėjimus, valdyti impulsus, rizikingus poelgius, įveikti kliūtis bei iššūkius, valdyti santykių kūrimą ir mokymąsi;
- užmegs ir palaikys asmeninius ryšius su kitais žmonėmis, tyrinės savo ir kitų panašumus bei skirtumus, pratinsis pagalvoti apie kitus ir jų poreikius, mokysis bendrauti, bendradarbiauti;
- atras kultūrinių reiškinių ir žmonių bei jų bendruomenių gyvensenos tyrinėjimo kelius, asmeniškai prasmingus dalyvavimo mokyklos bendruomenėje būdus, ugdysis priklausymo bendruomenei, tautinio ir pilietinio tapatumo jausmus;
- tyrinės praeitį, dabartį, ateitį bei supras žmonių gyvenimo bėgant laikui pokyčius.

Integraliuose edukaciniuose kontekstuose taikant pažangius mokymo(si) metodus įgyvendinama „LIONS QUEST“, „ZIPIO DRAUGAI“ programa, integruojamos mokyklos parengtos „Aš ir mano draugai“, „Mūsų draugystės vaivorykštė“, „Aš Lietuvos pilietis“, „Draugystės apyrankė“, „TOLERANCIJOS DIENA“ programos bei kiti trumpalaikiai projektai. Mokyklos aplinka yra erdvė nuolatinėms socialinėms ir kultūrinėms sąveikoms bei reiškiniams patirti, pažįstant šeimos, mokyklos grupės, kaimynystės, regiono, etninės grupės ir šalies bei

globalaus pasaulio kultūrinius ypatumus ir vertybes. Mokyklos aplinkoje matomi įvairių kultūrų ženklai, simboliai, patiriami papročiai ir elgsenos, išbandomos skirtingos kultūrinės raidos formos, ugdantis pozityvų požiūrį į įvairovę ir kitoniškumą.		
Pasiekimų sritis – savireguliacija ir savikontrolė	3 - 4 gyvenimo metai (3/4 žingsnių pasiekimai)	5 - 6 gyvenimo metai (5/6 žingsnių pasiekimai)
<i>Vertybinė nuostata.</i> Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. <i>Esminiai gebėjimai:</i> sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsivardinęs geba nusiraminti.	Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. Žaisdamas kalba su savimi, kad sutelktų dėmesį, kontroliuotų veiksmus. Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį. Pradedą laikytis jam suprantamų suaugusiojo prašymų ir bendrų susitarimų (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).	Nusiramina, atsipalaiduoja, išėjęs iš įtampą keliančios situacijos, pabuvęs vienas, klausydamasis ramios muzikos, žaisdamas ar kalbėdamasis su kitais. Žaisdamas ir atlikdamas sudominusią veiklą, geba sutelkti dėmesį ir pastangas, ištvermę. Siekdamas tikslo, geba atidėti kai kurių norų patenkinimą. Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose jas ignoruodamas; vienas ir kartu su kitais ieško taikių išeičių, kad neskaudintų kitų. Stengiasi suvaldyti savo pyktį, įniršį. Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi. Lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis - emocijų suvokimas ir raiška	3 - 4 gyvenimo metai (3/4 žingsnių pasiekimai)	5 - 6 gyvenimo metai (5/6 žingsnių pasiekimai)
<i>Vertybinė nuostata.</i> Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. <i>Esminiai gebėjimai:</i> atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	Pradedą atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus. Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoja (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).	Atpažįsta ir pavadina, apibūdina savo emocijas bei jausmus, įvardija, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. Emocijas ir jausmus dažniausiai išreiškia sau ir kitiems priimtinais būdais. Gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą,

		nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti. Pradedą kalbėtis apie tai, kaip jaučiasi ir išreiškia jausmus, kokie emocijų ir jausmų raiškos būdai yra tinkami, kas gali padėti pasijusti geriau, jei esi nusiminęs, piktas (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija). Pasiekimų žingsniai
Pasiekimų sritis – santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais	3 - 4 gyvenimo metai (3/4 žingsnių pasiekimai)	5 - 6 gyvenimo metai (5/6 žingsnių pasiekimai)
<i>Vertybinių nuostatų.</i> Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais. <i>Esminiai gebėjimai:</i> pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	Drąsiai išbando ką nors nauja, ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai šalia yra juo besirūpinantis suaugusysis. Ieško bendraamžių draugijos. Siekia veikti savarankiškai, tikisi savo iniciatyvų palaikymo, pagyrimo. Mėgdžioja, tačiau žaidime savaip pertvarko suaugusiųjų veiksmus, žodžius, intonacijas. Trumpam įsitraukia į bendrą žaidimą, pakaitomis su kitu vaiku žaidžia tuo pačiu žaislu. Pradedą suprasti, kuris daiktas yra jo, kuris - kito, o kuriuo naudojamas bendrai (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).	Stengiasi geranoriškai, pagarbiai, mandagiai bendrauti su pažįstamais ir nepažįstamais suaugusiais bei vaikais. Palaiko ilgalaikę draugystę mažiausiai su vienu vaiku. Supranta, koks elgesys yra priimtinas ar nepriimtinas kitiems ir kodėl. Rodo iniciatyvą susikalbėti ir bendradarbiauti su kitais. Kasdienėse situacijose bando tinkamu būdu išsakyti priešingą nei suaugusiojo ar kito vaiko nuomonę, aiškinasi, tariasi. Pradedą tarpininkauti kitiems vaikams, jiems sprendžiant tarpusavio nesutarimus. Domisi socialiniais ir kultūriniais skirtumais tarp vaikų, jų šeimų ir natūraliai juos priima. Parodo supratimą ir pagarbą kitokiai išvaizdai, kitokiam požiūriui, kitai kultūrai. Supranta, kad gyvendamas grupėje turi susitarti dėl visiems priimtino elgesio. Suvokia savo veiksmų akivaizdžias pasekmes sau, kitiems ir visai grupei (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).

Pasiekimų sritis - savivoka ir savigarba	3 - 4 gyvenimo metai (3/4 žingsnių pasiekimai)	5 - 6 gyvenimo metai (5/6 žingsnių pasiekimai)
<i>Vertybinių nuostatų.</i> Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. <i>Esminiai gebėjimai:</i> pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, mokyklos bendruomenei, žino savo tautybę.	Eksperimentuoja kūno judesiais ir pojūčiais, pavadina 5-6 kūno ir veido dalis, parodo ar pasako, kiek jam metų. Pasako savo vardą ir kas jis yra - berniukas ar mergaitė. Apie save kalba pirmuoju asmeniu, pasako, ką daro, ką turi. Siekia savarankiškumo: „aš pats“. Patogiai jaučiasi įprastoje grupės aplinkoje su pažįstamais suaugusiais ir vaikais. Domisi kitų vaikų žaidimais ir grupės veiklomis. Suaugusiojo skatinamas domisi supančios kultūrinės aplinkos simboliais. Teigiamai reaguoja į kita kalba kalbančius vaikus, suaugusiuosius ir grupėje apsilankančius svečius (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).	Tyrinėja, ką gali ir ko negali kūnas, pradeda jausti asmeninę ir bendrą erdvę. Aiškinasi, kam reikalingos, ką daro vidinės kūno sistemos (atramos ir judėjimo, virškinimo, kvėpavimo ar kt.). Supranta, kad jis buvo, yra ir visada bus tas pats asmuo. Teigiamai vertina savo savybes ir gebėjimus, žaisdamas tyrinėja galimus socialinius savo vaidmenis. Dalyvauja šeimos, grupės ir mokyklos bendruomenės veiklose. Prisideda prie šeimoje ar mokykloje priimamų sprendimų. Pasako savo tautybę, šalį, kurioje gyvena, žino savo namų adresą. Tyrinėja savo šalies ir kitų jam įdomių šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą, supranta, kad visi žmonės yra lygūs, pasako keletą šalių panašumų ir skirtumų. Domisi ir dažniausiai laikosi šeimos, grupės, mokyklos, vietinės bendruomenės vertybių ir jam suprantamų pareigų bei teisių (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis - aplinkos pažinimas	3 - 4 gyvenimo metai (3/4 žingsnių pasiekimai)	5 - 6 gyvenimo metai (5/6 žingsnių pasiekimai)
<i>Vertybinių nuostatų.</i> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. <i>Esminiai gebėjimai:</i> pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir	Atpažįsta pagrindinius Lietuvos valstybės simbolius. Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose, įrašuose ir kt. Natūraliai išitraukdamas į kasdienius, rutininius įvykius ir veiklas,	Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą, Lietuvos valstybės simbolius. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų tautų šventėmis. Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas dominančias profesijas,

apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.	parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę (vyko ilgai ar trumpai). Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslus jų pavadinimus. Dalyvauja prižiūrint augalus. Atpažįsta rečiau pasitaikančius gamtos reiškinius (vaivorykštė, perkūnija). Turėdamas galimybę, renkasi būti patinkančioje gamtinėje, socialinėje, kultūrinėje aplinkoje, džiaugiasi ten esančiais objektais (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).	pasakoja, ką dirba aptariamų profesijų atstovai, kokia jų sukuriamų daiktų ir paslaugų vertė, kaip vyksta jų mainai. Samprotauja apie tai, kaip žmonės gyvena, ką dirbo seniau, kokie daiktai buvo naudojami, kaip jie pasikeitė, kaip atrodo dabar. Vartoja savaitės dienų pavadinimus, žodžius praeičiai, dabarčiai, ateičiai apibūdinti. Atpažįsta ir pavadina ne tik stebėtus vietinius, bet ir kai kuriuos tolimųjų kraštų augalus ir gyvūnus, samprotauja apie jų gyvenimo būdą ir buveines. Paaiškina, kaip daržoves, vaisius ir kitas gamtos gėrybes vartoti maistui. Stebėdamas ar prižiūrėdamas augalus ar gyvūnus, komentuoja jų pokyčius. Fiksuodamas gamtinių objektų stebinius, įžvelgia kai kuriuos akivaizdžius objektams būdingus požymius. Pažįsta keletą dangaus kūnų, gamtos reiškinių, kurių negali ar kuriuos pavojinga stebėti iš arti (ugnikalnių išsiveržimas, viesulas, žvaigždės). Eilės tvarka išvardija metų laikus, pasako, kaip skirtingais metų laikais gyvena kai kurie gyvūnai, augalai. Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ja rūpintis, prižiūrėti, puošti. Paaiškina, kodėl išteklius reikia tausoti. Tyrinėdamas savo šalies ir nutolusių vietovių gyvenamąsias sąlygas, samprotauja apie žmogus ir gamtos ryšį. Pradeda jausti prierašumą artimiausiai socialinei, kultūrinei ir gamtinei aplinkai,
---	--	---

		išreikšdamas jį veikloje ir kūryboje (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
--	--	--

Ugdymo(si) sritis „Aš kalbų pasaulyje“

Ugdymo(si) srities paskirtis - ugdyti lietuvių ir rusų žodinės ir nežodinės kalbos supratimą, kalbinę raišką, kalbų įvairovės suvokimą ir kalbinės tapatybės formavimąsi, skaitmeninį sumanumą, meninę raišką, aplinkos pažinimą. Išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).

Ugdymo(si) sritis apima: kalbų supratimą, kalbinę raišką, estetinį suvokimą, kūrybiškumą, tyrinėjimą, problemų sprendimą, mokėjimą mokyti.

Vaikai:

- klausysis ir supras kitų kalbėjimą, plės žodinės ir nežodinės gimtosios ir lietuvių kalbos supratimą, vaizdinės informacijos suvokimą;
- ugdytis kalbinės raiškos, bendravimo ir komunikacijos gebėjimus, apimančius žodinę nežodinę raišką, įgis rašytinės raiškos pradmenis;
- tapatinsis su savo gimtąja kalba ir kultūra, susipažins su kalbų įvairove, ugdyti(s) kalbų įvairovės suvokimą, vertybines nuostatas, susijusias su įvairialypiais kultūriniais ir kalbiniais kontekstais;
- plėtos lietuvių kalbinę ir pilietinę tapatybę.

Lanksčiuose edukaciniuose mokyklos kontekstuose taikant vaiko ir mokytojo sąveika grindžiamus pažangius mokymo(si) metodus (STEAM; AUDIO-lingvistinis metodas; veiklos su garso ir vaizdo įrašais (animaciniai filmukai, radijo pasakos, televizijos laidos); pasakojimai ir improvizacijos (lėlės, pastatomos paveikslėlių knygelės, pirštukų žaidimai, vaidybinė veikla); veiklos su eiliuotais teksta (eilėraštukai ir skanduotės, ritualai – pasisveikimas ir atsisveikinimas); muzikinės veiklos (dainelės, rateliai-žaidimai); žaidimai (kortelių žaidimai, stalo žaidimai, judrieji žaidimai, „Paslapčių maišelis“); interaktyvios mokomosios priemonės internete ir kt.) įgyvendinamos „LIONS QUEST Laikas kartu“, „ZIPIO DRAUGAI“ programos. Integruojamos stiprinančios tapatybę ir vienybę mokyklos parengtos dviejų kalbų programos: „MAŽIEJI LIETUVIAI: DVI KALBOS – VIENA ŠIRDIS“, „AUGAME KARTU LIETUVOJE“ (pabrėžiančios bendrystę, integraciją ir dvikalbystę).

Pasiekimų sritis – kalbų supratimas	3 - 4 gyvenimo metai (3/4 žingsnių pasiekimai)	5 - 6 gyvenimo metai (5/6 žingsnių pasiekimai)
<i>Vertybinė nuostata.</i> Domisi žodiniais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausti ir suprasti kitą.	Trumpam susikaupia klausydamas suaugusiojo ar kitų vaikų; supranta ir reaguoja į dažnai vartojamus veiksmų ir ypatybių pavadinimus, 3-4 žodžių sakinius, klausimus („kas“	Supranta sudėtinius kelių dėmenų sakinius, ilgesnių dialogų ar monologų turinį; stengiasi suprasti kita kalba kalbančių vaikų norus, pasiūlymus. Klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta

<i>Esminiai gebėjimai:</i> klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio	„ką“, „kur“, „kiek“), du vienas paskui kitą sekančius prašymus; greitai mokosi naujų žodžių. Reaguoja į išgirstus ritmo darinius, intonavimą, supranta kūno kalbą, mimiką, dažnai naudojamų gestų, simbolinių paveikslėlių, ženklų prasmę. Varto knygeles, skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti, geba sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais. Stengiasi išklausti trumpus skaitomus, pasakojamus ar dainuojamus tekstus, girdėto kūrinio prasmę atskleidžia vaidindamas, žaisdamas ar pasakydamas keletą žodžių (išsamiau žr. „Ikimokyklinio ugdymo programos gairės“, 2023 m., suvestinė redakcija).	pajuokavimus, dviprasmybes, dažnai girdimus frazeologizmus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę. Atpažįsta, kokie integruoti raiškos būdai ir priemonės buvo panaudoti perteikiant jausmą, idėją ar mintį. Supranta, kad raštas yra sistema, turinti taisykles; suaugusiojo skaitomą tekstą knygoje seka akimis ar pirštu iš kairės į dešinę, iš viršaus į apačią; supranta, kad garsai ir raidės sudaro žodį, atpažįsta nuo kelių iki keliolikos abėcėlės raidžių; pradeda skirti paprastos garsinės sandaros žodžius sudarančius garsus, skiemenis. Domisi rašytiniais teksta, iš iliustracijų ir vieno kito atpažįstamo žodžio supranta jų siužetą; jam skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą, numato, kas tekste galėtų įvykti toliau (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija)
Pasiekimų sritis - kalbinė raiška	3 - 4 gyvenimo metai (3/4 žingsnių pasiekimai)	5 - 6 gyvenimo metai (5/6 žingsnių pasiekimai)
<i>Vertybinė nuostata.</i> Domisi žodiniais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausti ir suprasti kitą. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	2-3 žodžių vientisiniais sakiniais kalba ir klausinėja apie tai, ką mato ir girdi, apie aplinkos objektus, jų savybes, įvykius; inicijuoja pokalbius, kreipdamasis į suaugusįjį ar vaiką, atsako į paprastus klausimus; vartoja kelias dažniausias mandagumo frazes; taisyklingai vartoja kai kurias gramatines formas. Domisi laidomis, animaciniais filmais vaikams, skatinamas kalba apie juos; suaugusiojo padedamas kartuoja girdėtus eiliuotų tekstų ar dainų	Atsižvelgdamas į bendravimo tikslą ir situaciją, išsako savo patirtį, norus, svajones, pasiūlymus, svarstymus, aiškinasi, diskutuoja; vartoja mandagumo ir vaizdingus žodžius (sinonimus, antonimus ir kt.); klausinėja apie tai, ką išgirdo, matė, pajautė, sužinojo, sprendžia problemas; tinkamai pradeda, plėtoja, keičia ir baigia pokalbį; bando komunikuoti su kitakalbiu vaiku, suaugusiuoju. Pasakoja, kalbasi apie matytus animacinius filmus, žaistus

	fragmentus; išskiria didžiausią įspūdį palikusius pasakojimo epizodus, labiausiai patikusius veikėjus, jų kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.	žaidimus, skaitytas knygas; papasakoja 2-3 pagrindinius įvykius iš gerai žinomos istorijos, išlaikydamas jų eiliškumą; geba atsakyti į klausimus apie jam skaitytą tekstą. Kuria, pasakoja istorijas pagal paveikslėlių seką, nuosekliai paminėdamas pagrindinius įvykius, atpasakoja girdėtas istorijas, pritaiko girdėtų siužetų fragmentus žaidimų scenarijuose, meninėje veikloje; keliais būdvardžiais apibūdina istorijų veikėjus; perpasakoja informaciją iš įvairaus žanro knygų. Supranta rašymo tikslus, bando perteikti informaciją piešiniu, kopijuodamas arba užrašydamas raides, simbolius ar žodžius; kuria savo ženklus ir simbolius; braižo ir aiškina paprastus planus, schemas. Kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, spausdintinėmis raidėmis rašo savo vardą, kelis žodžius (išsamiau žr. Ilimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis - estetiškas suvokimas	3 - 4 gyvenimo metai (3/4 žingsnių pasiekimai)	5 - 6 gyvenimo metai (5/6 žingsnių pasiekimai)
<i>Vertybinių nuostatų.</i> Domisi, gėrėsi, grožisi gamtine, kalbine ir kultūrine aplinka. <i>Esminiai gebėjimai:</i> atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetiškus jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.	Emocingai reaguoja girdėdamas garsų, intonacijų sąsąskambį, stebėdamas savo ir kitų piešinius, paveikslus, šokių judesius, gamtos objektus bei reiškinius. Skirtingai reaguoja į estetinio patyrimo kontrastus (gražu - bjauru; šviesu - tamsu; tylu - garsu). Turi savo nuomonę (patinka, nepatinka) apie savo ir kitų kūrybą bei aplinką. Džiaugiasi, rodo, ką nors sako kitiems apie savo kūrybą	Noriai įsitraukia ir mėgaujasi muzikavimu, šokiu, vaidyba, dailės veikla. Grožisi žmogaus sukurtos aplinkos ir gamtos spalvomis, formomis, garsais. Įgyvendindamas naujas kūrybines idėjas nebijo eksperimentuoti, žaismingai stulbinti. Atpažįsta meno kūrinių išskirtinumą ir ypatumus (siužetą, veikėjų bruožus, nuotaiką, spalvas, veiksmus). Demonstruoja savitą estetinį skonį. Pasako,

	(išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).	kas patiko - nepatiko, gerai - blogai, gražu - bjauru; ką patyrė dainuodamas, šokdamas, vaidindamas, piešdamas. Rodo pasitenkinimą bendra veikla ir kūryba, gėrįsi savo ir kitų menine veikla, geru elgesiu, darbais. Pasakoja apie matytus dailės kūrinius, patirtą muziką, vaidinimą, šokį, jų siužetus, veikėjus, nuotaiką; gamtoje ir žmogaus sukurtoje aplinkoje kilusius vaizdinius. Siūlo, kaip savo aplinkoje ir už mokyklos ribų panaudoti tai, kas jam patinka ir priimtina. Vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą, pasakydamas vieną kitą argumentą (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija.)
--	---	---

Ugdymo(si) sritis „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“

Ugdymo(si) srities turinys apima: mane supantys daiktai, gyvybė, skaičiavimas ir modeliavimas, matematiniai erdvės tyrinėjimai, skaitmeninių technologijų pasaulis.

Ugdymo(si) srities paskirtis - plėtoti daiktinės ir gamtinės aplinkos pažinimą, matematinį mąstymą, skaitmeninį sumanumą, kalbų supratimą, tyrinėjimą, problemų sprendimą mokėjimą mokytis (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).

Vaikai:

- pažins aplinkos daiktus, jų savybes ir paskirtį ir, remiantis jų vieta aplinkoje, orientuosis erdvėje;
- tyrinės artimosios aplinkos gamtos objektus ir reiškinius, susipažins su svetur egzistuojančios gyvybės įvairove ir supras, kad gyvybė turi poreikių;
- atras skaičių pasaulį, plėtos supratimą apie skaičiavimo būdus ir jų taikymą savęs aplinkos pažinimui, problemų sprendimui;
- plėtos suvokimą apie matematinius būdus erdviniams objektams pažinti ir įvairias išraiškos galimybes savo pastebėjimams apie jų formą, dydį (ilgį, tūrį), masę, padėtį ir judėjimą tam tikra kryptimi apibūdinti;
- įgis skaitmeninio raštingumo ir informatinio mąstymo ugdymo(si) pradmenis.

Lanksčiuose integraliuose edukaciniuose kontekstuose taikant vaiko ir mokytojo sąveika grindžiamus pažangius mokymo(si) metodus (STEAM, lauko pedagogikos elementus ir kt.), įgyvendinamos „LIONS QUEST Laikas kartu“, „ZIPIO DRAUGAI“ programos. Sukurtos vidaus ir

lauko edukacinės erdvės (STEAM laboratorijos: su tyrinėjimo stalais, padidinimo priemonėmis, gamtos objektais, techninėmis priemonėmis; kūrybinės dirbtuvės: meninės raiškos ir konstrukcijų kūrimo zonos; sensorinės zonos: su kvapais, garsais, tekstūromis, ramybės kampeliais., tyrinėjimo laboratorijos, kuriose yra tyrinėjimo objektų, priemonių ir medžiagų); tyrinėjimo kampai gamtoje: vabzdžių, lapų, akmenukų stebėjimui, augalų auginimui; darnus ugdymas viduje ir lauke: siekiama, kad veiklos ir jų objektai natūraliai pereitų iš vidaus į lauką (pvz., „KAS AUGA MŪSŲ DARŽE“ – stebima, piešiama, aprašoma). Sukuriami realios ir virtualios aplinkos sąveika paremti ugdymo kontekstai, kuriuose skaitmeninės priemonės taikomos saikingai ir saugiai, išlaikant prioritetą patirtiniam tyrinėjimui, kūrybiškumui ir socialinei sąveikai. Vaikams sudaromos galimybės per skaitmenines technologijas pamatyti plika akimi nematomus reiškinius, perkelti realius objektus į skaitmeninę erdvę, tyrinėti veiklos ribas, spręsti problemas ir įveikti iššūkius, skatinant jų savivaldų mokymąsi („MIKROPASAULIS PO LUPINĖ“, edukacinė veikla „VABZDŽIŲ PASAULIS: VORAI IR DRUGELIAI“ , „GYVAS PIEŠINYS“, „KELIONĖ PO PASAULĮ“ (be išvykos!), „SPRENDŽIU PATS“ – loginiai žaidimai po veiklos ir kt.).

Pasiekimų sritis – aplinkos pažinimas	3 - 4 gyvenimo metai (3/4 žingsnių pasiekimai)	5 - 6 gyvenimo metai (5/6 žingsnių pasiekimai)
<i>Vertybinė nuostata.</i> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. <i>Esminiai gebėjimai:</i> pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.	Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose, įrašuose ir kt. Natūraliai įsitraukdamas į kasdienius, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę (vyko ilgai ar trumpai). Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslus jų pavadinimus. Dalyvauja prižiūrint augalus. Atpažįsta rečiau pasitaikančius gamtos reiškinius (vaivorykštė, perkūnija). Turėdamas galimybę, renkasi būti patinkančioje gamtinėje, socialinėje, kultūrinėje aplinkoje, džiaugiasi ten esančiais objektais (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).	Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų tautų šventėmis. Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas dominančias profesijas, pasakoja, ką dirba aptariamų profesijų atstovai, kokia jų sukurtų daiktų ir paslaugų vertė, kaip vyksta jų mainai. Samprotauja apie tai, kaip žmonės gyveno, ką dirbo seniau, kokie daiktai buvo naudojami, kaip jie pasikeitė, kaip atrodo dabar. Vartoja savaitės dienų pavadinimus, žodžius praeičiai, dabarčiai, ateičiai apibūdinti. Atpažįsta ir pavadina ne tik stebėtus vietinius, bet ir kai kuriuos tolimųjų kraštų augalus ir gyvūnus, samprotauja apie jų gyvenimo būdą ir buveines. Paaikšina, kaip daržoves, vaisius ir kitas gamtos gėrybes vartoti maistui. Stebėdamas ar prižiūrėdamas augalus ar gyvūnus, komentuoja jų pokyčius. Fiksuodamas gamtinių objektų stebinius, įžvelgia kai kuriuos

		akivaizdžius objektams būdingus požymius. Pažįsta keletą dangaus kūnų, gamtos reiškinių, kurių negali ar kuriuos pavojinga stebėti iš arti (ugnikalnių išsiveržimas, viesulas, žvaigždės). Eilės tvarka išvardija metų laikus, pasako, kaip skirtingais metų laikais gyvena kai kurie gyvūnai, augalai. Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ją rūpintis, prižiūrėti, puošti. Paaiškina, kodėl išteklius reikia tausoti. Tyrinėdamas savo šalies ir nutolusių vietovių gyvenamąsias sąlygas, samprotauja apie žmogus ir gamtos ryšį. Pradedą jausti prierašumą artimiausiai socialinei, kultūrinei ir gamtinei aplinkai, išreiškdamas jį veikloje ir kūryboje (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis - matematinis mąstymas	3 - 4 gyvenimo metai (3/4 žingsnių pasiekimai)	5 - 6 gyvenimo metai (5/6 žingsnių pasiekimai)
<i>Vertybinė nuostata.</i> Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. <i>Esminiai gebėjimai:</i> atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, seką, vietą ir judėjimo kryptį.	Nuosekliai įvardija skaičius 1, 2, 3, atpažįsta ir susieja įvairias „matomų skaičių“ išraiškas, paduoda tiek daiktų, kiek prašoma. Supranta, ką reiškia būti pirmam, antram. Palygina du daiktus, besiskiriančius tik ilgiu, mase ar tūriu, veikdamas (suartindamas, pakilnodamas, pilstydamas vandenį ar smėlį). Parodo, kuris iš dviejų daiktų yra ilgas - trumpas, sunkus - lengvas, pilnas - tuščias ir pan. Surikiuoja kelių objektų rinkinį pagal ilgumą ar	Nuosekliai įvardija skaičius nuo 0 iki 10, juos parašo skaitmenimis. Paduoda tikslų daiktų skaičių, kai jų yra daugiau nei 5; pasako, kiek jų yra daugiau už 5 ir kelių trūksta iki 10. Atlieka sudėties ir atimties veiksmus 7-ių ribose. Žymi, skaičiuoja, vaizduoja duomenis, naudojami grafiniais jų vaizdais sprendamas problemas. Kalbėdamas apie ateities įvykius, pradeda vartoti žodžius: būtinai, tikrai įvyks; gali būti, įmanoma, kad įvyks;

	stambumą į vieną eilę. Tapatina, atrenka kelis daiktus (jų vaizdus) pagal spalvą, formą, dydį. Kopijuoja dviejų elementų sekas (vaizdines, garsines, judesio) (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).	taip negali būti, niekada neįvyks. Palygina du tris mažai besiskiriančius išmatuojamus dydžius, randa žodžių nedideliame jų skirtumui apibūdinti (šiek tiek didesnis, truputį ilgesnis, beveik vienodi, panašaus aukščio ir pan.). Apibūdindamas aplinkos objektus, vartoja bent penkis dvimačių ir trimačių figūrų pavadinimus (skritulys, kvadratas, trikampis, kubas, rutulys). Žinomas figūras pavadina taisyklingai, nepriklausomai nuo jų padėties ar dydžio. Atrenka figūrai sukomponuoti reikalingas detales ir jas tinkamai sudėlioja. Apibūdina, kaip vienas kito atžvilgiu yra išsidėstę matomi daiktai. Išgirdęs ar pamatęs judėjimo su krypties pakeitimu planą, jį iš atminties įvykdo, atkuria, geba pasakyti ir bando pavaizduoti, kaip reikėtų sugrįžti (judėti atbuline tvarka). Nukopijuoja, pratęsia, sukuria seką iš dviejų pasikartojančių elementų (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis - skaitmeninis sumanumas	3 - 4 gyvenimo metai (3/4 žingsnių pasiekimai)	5 - 6 gyvenimo metai (5/6 žingsnių pasiekimai)
<i>Vertybinė nuostata.</i> Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. <i>Esminiai gebėjimai:</i> geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti	Žaidžia mokyklos aplinkoje esančiais įvairiais išmaniaisiais žaislais be ekranų (pvz., robotukais), naudodamas pagrindines jų paleidimo ir veikimo funkcijas. Žodžiais, garsažodžiais, veiksmais parodo kasdienių darbų ir veiklų atlikimo žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar	Mokytojo padedamas ir prižiūrimas naudojasi įvairių išmaniųjų įrenginių valdymo priemonėmis (pele, jutikliniu ekranu, klaviatūra), informacinėmis svetainėmis tyrinėjimams ir kt. ugdomajai veiklai. Įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, derina bent dvi mokytojo pasiūlytas vaiko gebėjimus atitinkančias

kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	kitų vaikų sakomas komandas. Pradedama laikytis išmaniųjų žaislų, daiktų paprasčiausių saugaus naudojimo taisyklių (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).	skaitmenines priemones, skirtingus turinio tipus. Dėlioja vaizdiniais simboliais ar objektais pateiktas komandas, sudarydamas rišlią veiksmų seką. Nusako, kaip nuosekliai, žingsnis po žingsnio pavyko pasiekti rezultatą. Išbanda užrašytas veiksmų sekas žaidybiniame programavimo aplinkoje. Paaikškina ir suaugusiojo padedamas laikosi pagrindinių bendravimo ir saugaus naudojimosi skaitmeniniais įrenginiais taisyklių (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
---	---	--

Ugdymosi sritis „Kuriu ir išreiškiu“

Ugdymo(si) srities turinio aspektai: žaidimo raiška, muzikos raiška, šokio raiška, dailės raiška, teatro raiška.

Ugdymo(si) srities paskirtis - plėtoti estetinį suvokimą, meninę raišką, gebėjimą žaisti, kūrybiškumą, tyrinėjimą, emocijų suvokimą ir emocinę raišką, problemų sprendimą, mokėjimą mokytis. (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).

Vaikai:

- žaislingai reikš savo emocines patirtis ir išpūdžius kuriant ir įvaldant įvairias žaidimo formas ir būdus;
- ugdys savitus žaidybinius gebėjimus, simbolinį mąstymą ir socialinio bendravimo vertybinius pagrindus ir plėtos vaizduotę, kūrybiškumą, stiprins improvizacinius įgūdžius;
- tyrinės garsų ir muzikos pasaulį, pažins muzikos vertingumą, išbandys įvairias muzikinės raiškos priemones ir būdus; kurs, sieks meistriškumo, gilins estetinį suvokimą. Per dainas, muzikinius žaidimus, ratelius ir kitokią muzikinę raišką susipažins su savo ir kitų tautų kultūros pavyzdžiais;
- tyrinės savo kūno judesių galimybes, plėtos motorinių judesių ir kinestetinį intelektą (gebėjimą kontroliuoti judesius, tiksliai dirbti rankomis) gerins kūrybinį ir kritinį mąstymą, pasitikėjimą, ištvermę ir toleranciją. Šokant atras galimybes derinti laisvą judesį ir ritminius pratimus, susipažins su liaudies rateliais, įvairiais šokio žanrais, puoselės judesių kultūrą, estetinį skonį ir pagarbą vienas kitam;
- vizualinės raiškos priemonėmis išreikš save, savo jausmus, emocijas, potyrius, savo pasaulio matymą ir supratimą apie tam tikrus reiškinius, plėtos vaizdinį ir erdvinį mąstymą, kūrybingumą. Dailės raiška atras ir plėtos vaikų autentišką vaizdavimo stilių;
- tyrinės ir pažins teatrinių raiškos formų įvairovę, išbandys skirtingas teatrinės raiškos priemones;

- plėtos kūrybiškumą ir pagilins estetinį pasaulio pažinimą teatro meno formomis.

Lanksčiuose edukaciniuose kontekstuose taikant vaiko ir mokytojo sąveika grindžiamus pažangius mokymo(si) metodus (STEAM, lauko pedagogikos elementus ir kt.). Aplinkų estetika ir įvairovė kuria prielaidas vaikams tyrinėti kūrybinės raiškos galimybes, išbandyti daugiau nei vieną būdą įgyvendinti kūrybinę idėją ar išspręsti problemą, pasirinkti alternatyvias raiškos priemones, improvizuoti, kurti ir perkurti. Taikomi metodai: kūrybinės raiškos (per dailę, lipdymą, konstravimą, piešimas pirštais, gamtos medžiagomis; pasakų kūrimo ir improvizacijos, dramatizavimo (vaidmenų žaidimai, mini spektakliai, inscenizacijos); muzikinės išraiškos metodas (saviraiška per garsus, ritmą, dainas, judesius); kūrybiniai projektai („MANO SVAJONIŲ NAMAS“, „KURIAME SAVO KNYGĄ“; patyriminis metodas (kūryba per pojūčius: piešimas smėlyje, purve, vandenyje, kūrimas iš tekstilės, folijos, grūdų; vaikų iniciatyvos skatinimas (laisvas kūrimas); dokumentavimo metodas (REGGIO EMILIA principas). Dinamišką kūrybos procesą palaiko mokytojas kūrėjas, sudarantis sąlygas vaikui laisvai, spontaniškai veikti.

Pasiekimų sritis – estetiškas suvokimas	3 - 4 gyvenimo metai (3/4 žingsnių pasiekimai)	5 - 6 gyvenimo metai (5/6 žingsnių pasiekimai)
<i>Vertybinių nuostatų.</i> Domisi, gėrįsi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. <i>Esminiai gebėjimai:</i> atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetiškus jų ypatumus, dalinasi asmeniniais estetiniais patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.	Emocingai reaguoja girdėdamas garsų, intonacijų sąskambį, stebėdamas savo ir kitų piešinius, paveikslus, šokių judesius, gamtos objektus bei reiškinius. Skirtingai reaguoja į estetinio patyrimo kontrastus (gražu - bjauru; šviesu - tamsu; tylu - garsu). Turi savo nuomonę apie savo ir kitų kūrybą bei aplinką. Džiaugiasi, rodo, ką nors sako kitiems apie savo kūrybą (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).	Noriai įsitraukia ir mėgaujasi muzikavimu, šokiu, vaidyba, dailės veikla. Grožisi žmogaus sukurtos aplinkos ir gamtos spalvomis, formomis, garsais. Įgyvendindamas naujas kūrybines idėjas nebijo eksperimentuoti, žaismingai stulbinti. Atpažįsta meno kūrinių išskirtinumą ir ypatumus. Demonstruoja savitą estetinį skonį. Pasako, kas patiko - nepatiko, gerai - blogai, gražu - bjauru; ką patyrė dainuodamas, šokdamas, vaidindamas, piešdamas. Rodo pasitenkinimą bendra veikla ir kūryba, gėrįsi savo ir kitų menine veikla, geru elgesiu, darbais. Pasakoja apie matytus dailės kūrinius, patirtą muziką, vaidinimą, šokį, jų siužetus, veikėjus, nuotaiką; gamtoje ir žmogaus sukurtose aplinkose kilusius vaizdinius. Siūlo, kaip savo aplinkoje ir už mokyklos ribų panaudoti tai, kas jam patinka ir priimtina. Vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą, pasakydamas vieną kitą

		argumentą (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis – meninė raiška	3 - 4 gyvenimo metai (3/4 žingsnių pasiekimai)	5 - 6 gyvenimo metai (5/6 žingsnių pasiekimai)
<i>Vertybinė nuostata.</i> Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. <i>Esminiai gebėjimai:</i> pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tiksliai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	Žaisdamas su erdvinėmis ir grafinėmis priemonėmis bei medžiagomis, tyrinėja ant skirtingų paviršių paliktus pėdsakus ar išgautus vaizdus, mėgaujasi skirtingais potyriais. Kuria statinius, lipdinius, keverzones ir t.t. Pradeda rinktis jam patrauklias raiškos priemones, medžiagas. Apžiūrinėja, tyrinėja muzikos instrumentus, aplinkos daiktus, jais išgauna garsus. Eksperimentuoja balsu, mėgdžioja, imituoja gamtos garsus, išbando naujus judesius, tinkančius dainuojant ar klausant muzikos. Vienas ir kartu su kitais dainuoja nesudėtingas daineles, jų tekstą interpretuoja kūno judesiais. Groja lengvai įvaldomais melodiniais ir mušamaisiais instrumentais. Išlaiko dėmesį klausydamasis muzikos kūrinio, atpažįsta kai kurias anksčiau girdėtas melodijas ir klausytus kūrinius. Muzikinę raišką naudoja kitoje veikloje. Noriai muzikuoja individualiai ir grupėje. Judėdamas tyrinėja savo ir kitų vaikų asmenines erdves. Atlieka paprastus ratelius ir dainuojamuosius žaidimus. Vienu metu judina kelias kūno dalis. Natūraliai ir džiaugsmingai šoka ir individualiai, ir drauge su kitais. Išbando balso, kūno ir mimikos raiškos priemones, siekdamas emocinio poveikio	Tyrinėja skirtingų technikų naudojimo vienam kūrybiniam darbui sukurti galimybes. Eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis, skaitmeninio piešimo ir kitomis kompiuterinėmis technologijomis. Pasirenka norimas dailės priemones, medžiagas, numato proceso eigą, kurią veikdamas gali keisti. Piešia, tapo, modeliuoja, lipdo erdvinius kūrinius, jungia skirtingas formas į bendrą objektą. Išbando skaitmenines programėles kaip kūrybos įrankį. Kuria darbus, pasižyminčius fantastinėmis detalėmis, grafiniais ženklais. Įgyvendindamas įvairias idėjas dažniausiai tiksliai pasirenka dailės priemones ir technikas. Kartu su kitais kuria bendrus dailės darbus. Pastebi ir komentuoja kitų kūrybą, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas dailės sąvokas. Grožisi savo ir kitų kūriniais, savaip perkelia matytas vizualias idėjas į savo kūrybą. Žaisdamas, tyrinėdamas skiria ir palygina vokalinėje bei instrumentinėje muzikoje naudojamus kontrastus. Išbando grojimą smulkesnės motorikos įgūdžių reikalaujančiais muzikos instrumentais. Atlieka įvairių dainų repertuarą. Dažniausiai taisyklingai intonuoja garso

	aplinkiniams pasirenka pritarimo sulaukusias raiškas. Siužetinių vaidmenų žaidimų metu atlikdamas pasirinktą vaidmenį pasitelkia kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas ir kt. priemones (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).	aukštį, taisyklingiau artikuliuoja, pradeda valdyti kvėpavimą. Atsako dainuodamas aidu. Judesiu parodo ritmo ir melodijos ypatumus. Veiklos metu spontaniškai improvizuoja balsu. Fiksuoja savo kūrybines idėjas grafiniais simboliais. Vartoja kai kurias dažnai girdimas ir jam suprantamas muzikines sąvokas, pagal kriterijus atranda akivaizdžius muzikos kūrinių panašumus ir skirtumus. Pavadina keletą muzikos instrumentų, atpažįsta kai kuriuos tembrus. Muzikuodamas su kitais vaikais klausosi, kaip jo indėlis dera su kitais. Tyrinėja ir atranda naujus judesių derinius, padedančius išreikšti judėjimui būdingas savybes; generuoja idėjas tolesniam kūrybos etapui, atranda naujas savo kūno judėjimo galimybes. Siūlo naujus šokio raiškos būdus, eksperimentuoja, kaip judesiais galima pavaizduoti įvairias emocijas ir nuotaikas, charakteringus veikėjų judesius. Šoka sukamuosius ratelius poroje. Šokdamas išlaiko pusiausvyrą, reguliarų ir gilų kvėpavimą. Atpažįsta ir įvardija pagrindinius judėjimo būdus. Tyrinėja simbolinio personažo esmines savybes, emocijas ir jausmus, juos perteikia charakteringais kūno judesiais, veido išraiškomis, balso intonacijomis. Kuria lėlių, šokio, dramos, spektaklius" kartu su kitais vaikais, drąsiai improvizuoja „bendraudamas" su jų kuriamais veikėjais; drauge su mokytojais ir vaikais dalyvauja improvizacinio
--	---	---

		pobūdžio teatralizuotuose renginiuose ir juose prisiima skirtingus vaidmenis. Dalinasi savo teatine patirtimi su kitais. (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis - gebėjimas žaisti.	3 - 4 gyvenimo metai (3/4 žingsnių pasiekimai)	5 - 6 gyvenimo metai (5/6 žingsnių pasiekimai)
<i>Vertybinė nuostata.</i> Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. <i>Esminiai gebėjimai:</i> individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	Žaidžia su suaugusiuoju ar kitu vaiku, pradeda derinti savo veiksmus su kito žaidėjo veiksmis. Tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui. Kartodamas veiksmus žaidžia vieną įsiminusi įvykį, jungia du tris žaidybinius veiksmus į paprastą kasdienį siužetą. Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).	Sėkmingai sąveikauja su kitais, mokytojo paskatintas nesunkiai išitraukia į kolektyvinius režisūrinius žaidimus, kuria naratyvinius žaidimų pasaulius. Žaidime vartoja išplėstinę kalbą, pradeda žaisti vaizduotės žaidimus vien kalbėdamasis. Mėgsta žaisti netradicinėse erdvėse, išradingai jas pritaikydamas žaidimui. Tvarko žaidimo erdves prieš žaidimą ir jį baigus. Kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus mėgstamų knygų, filmų ir vaizdo žaidimų pagrindu. Žaisdamas su kitais lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus. Laikosi taisyklių dalyvaudamas kolektyviniuose žaidimuose (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis – kūrybiškumas	3 - 4 gyvenimo metai (3/4 žingsnių pasiekimai)	5 - 6 gyvenimo metai (5/6 žingsnių pasiekimai)
<i>Vertybinė nuostata.</i> Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas.	Pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo. Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus, vaizdus, atspindamas naujus	Domisi, fantazuoja, užduoda klausimus apie kūrybinę veiklą, išbando įvairias naujas kūrybos priemones, būdus, sritis. Savo kūryboje atkartoja

<i>Esminiai gebėjimai:</i> pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.	derinius. Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus. Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).	pastebėtus kitų kūrybos elementus. Numato, kaip ir kokiomis priemonėmis sieks kūrybinio rezultato, padedamas sprendžia kūrybinius iššūkius, pagal savo įsivaizdavimą siekia pabaigti kūrybinį darbą, paskatintas jį tobulina. Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos rezultatai (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
---	--	--

VII. VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA IR TĘSTINUMAS

Vaiko ugdymosi pažangos vertinimas - tai nuolatinis informacijos rinkimas ir kaupimas apie vaiko ugdymosi pasiekimus visose veiklos srityse, jų analizė bei galimų vaiko galių plėtotės prognozavimas. Šis procesas yra šiuolaikiško ir kokybiško ugdymo(si) pagrindas, leidžiantis įžvelgti individualias ugdymo(si) kryptis, kelti asmeniškai reikšmingus tikslus, parinkti tinkamiausius metodus, turinį bei technologijas tiek įprastos raidos, tiek specialiųjų ugdymosi poreikių ar ypatingų gebėjimų vaikams.

Vaikų pasiekimų įrodymų kaupimas ir dokumentavimas yra svarbi priemonė siekiant aukštesnės ugdymo ir ugdymosi kokybės:

- Tai leidžia giliau pažinti kiekvieną vaiką - stebima, ką jis jau geba, kaip mokosi, kokią pažangą rodo skirtingose srityse. Tokiu būdu atskleidžiamos vaiko stiprybės ir nustatomi švietimo pagalbos poreikiai.
- Remiantis stebėsenos duomenimis, galima tikslingai planuoti ir lanksčiai organizuoti grupės ugdymo(si) procesą, kad jis skatintų kiekvieno vaiko asmeninę pažangą.
- Vertinamos mokytojų ir kitų ugdytojų sąveikos su vaikais, taikomos ugdymo(si) strategijos, metodai, ugdymo aplinka bei pagalba – siekiant suprasti jų poveikį konkrečiam vaiko ugdymo(si) eigai.

▪ Stebėsenos rezultatai pasitarnauja kryptingam mokyklos programos tobulinimui, atsižvelgiant į vaikų pažangą ir besikeičiančius ugdymo(si) poreikius.

- Stebėsenos duomenys padeda suderinti lūkesčius tarp visų ugdymo(si) dalyvių - vaiko, tėvų (globėjų), mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų - skatinant prasmingą ir tikslingą visų įsitraukimą į vaiko ugdymo(si) kelią.

Vaiko pasiekimai vertinami vadovaujantis Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo(si) pasiekimų apraše nurodytomis 18 pasiekimų sritimis. Jei vaikui taikoma pritaikyta ugdymo(si) programa, vertinimas atliekamas atsižvelgiant į jo individualius ugdymo(si) poreikius. Pagrindinis principas - individualizavimas: vertinama vaiko pažanga lyginant su jo paties ankstesniais pasiekimais, o ne su kitų vaikų rezultatais. Vertinama visa vaiko ugdymo(si) patirtis (žinios ir supratimas; gebėjimai; išsiugdytos vertybinės nuostatos).

Ugdymo(si) pasiekimų vertinimo metodika ir vertinimo etapai.

Vertinimas grindžiamas trimis principais:

- *Individualizavimu* - kiekvienas vaikas vertinamas kaip unikalus, atsižvelgiant į jo asmeninę pažangą.
- *Nuoseklumu* - vertinimas vykdomas nuolat, fiksuojant ilgalaikę pažangą.
- *Bendradarbiavimu* - į vertinimo procesą įtraukiami mokytojai, vaiko tėvai (globėjai), o prireikus - ir pats vaikas.

Vertinimo etapai:

1. *Pradinis vertinimas* - atliekamas vaikui pradėjus lankyti mokyklą; vertinama vaiko adaptacija, pradiniai gebėjimai ir poreikiai.

2. *Nuolatinis stebėjimas ir dokumentavimas* - taikomi įvairūs metodai: stebėjimas, veiklų ir darbų analizė, pokalbiai, vaikų pasakojimai, individualios užduotys; naudojami vaizdo, garso įrašai, nuotraukos, informacija kaupiama el. dienyne ir vaiko aplanke.

3. *Pasiekimų įvertinimas:*

- vykdomas du kartus per metus: rugsėjo - spalio ir gegužės - birželio mėn.
- rezultatai aprašomi trumpais komentarais, apibūdinančiais vaiko stiprybes, pažangą bei tobulintinas sritis.
- informacija aptariama su tėvais, prireikus - su Vaiko gerovės komisija ir kitais specialistais.
- vaiko pasiekimai perduodami priešmokyklinio ugdymo mokytojui jam pereinant į naują ugdymo pakopą.

4. *Tolesnis planavimas* - remiantis sukaupta informacija planuojamos ugdymo veiklos, stiprinamas bendradarbiavimas su šeima, užtikrinamas sklandus perėjimas į priešmokyklinį ugdymą.

Mokykla siekia užtikrinti darnią sąveiką su Priešmokyklinio ugdymo bendrąja programa:

1. Vaikų ugdymosi nuoseklumui svarbu, kad mokyklos programa atitiktų bendruosius ugdymo(si) principus. Todėl didelis dėmesys skiriamas ugdymo planavimui iš vaiko raidos perspektyvos, stiprinant žaidimo reikšmę bei patirtinį mokymąsi kaip pagrindinį vaikų pažinimo būdą.

2. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo sąsaja užtikrinama suderinant abiejose pakopose ugdomas pasiekimų sritis ir kompetencijas. Tai leidžia kurti sklandžią, logiškai augančią mokymosi eigą, kurioje vaiko gebėjimai vystosi nuosekliai, atsižvelgiant į jo individualius poreikius.

Programa bus atnaujinama kas 5-is metus arba pagal poreikį.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugsėjo 4 d. įsakymu Nr. V-1142.
2. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (aktualios redakcijos).
3. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija (ratifikuota Lietuvoje 1995 m.).
4. 2021–2030 m. švietimo plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1016.
5. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas (Gairių priedas).
6. UNESCO (2021). *Right from the Start: Build Inclusive Societies through Inclusive Early Childhood Education*. Paris: UNESCO.
7. OECD (2020). *Starting Strong V: Transitions from Early Childhood Education and Care to Primary Education*. Paris: OECD Publishing.
8. Žukauskienė, R. (2021). *Raidos psichologija: integruotas požiūris*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
9. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
10. Piaget, J. (1976). *The Child and Reality: Problems of Genetic Psychology*. London: Penguin Books.
11. Dapkienė, I., Juškienė, A., ir kt. (2020). *Vaikų ugdymas(is) ikimokykliniame amžiuje*. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras.
12. Martišauskienė, D. (2016). *Vaiko patirtinis ugdymasis: edukacinės idėjos ir praktika*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
13. Tereškinas, A., Stankūnienė, R., ir kt. (2019). *Įtraukusis ugdymas darželyje: teorija ir praktika*. Vilnius: SPPC.
14. Malinauskas, R. (2018). *Pozityviosios psichologijos taikymas ugdyme*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla.

IŠVADOS APIE MOKYKLOS VEIKLOS KOKYBĘ

Stipriosios mokyklos veiklos sritys:

1. Fizinė aplinka saugi ir pritaikyta vaikų poreikiams (1.1.2. - 3 lygis).
2. Mokytojas bendrauja taip, kad vaikai pasitikėtų savo jėgomis, didžiuotųsi savo individualumu ir unikaliomis savybėmis (1.2.2. - 3 lygis).
3. Ugdymo(si) aplinka ir veikla pritaikyta skirtingų ugdymosi poreikių vaikams; mokytojas modifikuoja fizinę aplinką ir veiklas, teikia pagalbą, atsižvelgdamas į situacines vaikų reikmes (1.4.2. - 3 lygis).
4. Dienos metu skiriama laiko įvairiems vaikų žaidimams, kaip pagrindinei vaikų raidą ir ugdymąsi skatinančiai veiklai (2.3.1. - 3 lygis).
5. Vaikai žaidžia skirtingo tipo žaidimus (pagal amžių, pomėgius, situaciją) (2.3.3. - 3 lygis).
6. Vaikai naudoja jų amžiui tinkamas skirtingos paskirties priemones, informacines ir komunikacines technologijas (3.3.3. - 2 lygis).
7. Mokytojas naudoja ugdymo strategijas, kurios holistiškai aprėpia visas vaikų ugdymosi sritis (4.2.1. - 2 lygis).
8. Mokytojas taiko strategijas, skatinančias vaikų amžiui ir raidos etapui tinkamą žaidybinių patirtį (4.3.2. - 3 lygis).
9. Mokytojo parengtas ilgalaikis planas yra nuoseklus (savaitinių planų tęstinumas), paremtas savo veiklos refleksija, derantis su ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programų tikslais (5.2.5. - 2 lygis).
10. Mokytojai bendradarbiauja tarpusavyje ir su kitais specialistais, siekdami pagerinti tiek savo pedagoginę praktiką, tiek ir ugdymo kokybę apskritai (7.2.2. - 3 lygis).

Tobulintinos mokyklos veiklos sritys:

1. Siekdamas praturtinti vaikų ugdymąsi ir skatindamas jų socializaciją, mokytojas naudoja už mokyklos sienų esančius bendruomenės išteklius ir į grupę kviečiasi bendruomenės narius (3.3.4. - 1 lygis).

2. Mokytojas siūlo veiklas, kurios skatina vaikų susidomėjimą ir kelia jiems naujų iššūkių, žadina kūrybingumą, tyrinėjimą, eksperimentavimą, padeda savarankiškai ieškoti atsakymų, spręsti problemas (4.2.2. - 1 lygis).

3. Mokytojas gerbia kiekvieną šeimą, kviečia šeimos narius bendradarbiauti, parodo, kad jie yra laukiami ir randa būdų, kaip juos įtraukti į vaikų ugdymosi procesą (6.1.1. - 1 lygis).

4. Ugdymo turinio ir vaikų ugdymosi patirties turtinimui mokytojas panaudoja turimas žinias apie vaikų šeimų kultūrinę įvairovę (6.1.2. - 1 lygis).

5. Strateginiai, metiniai planai, ugdymo programos, susitarimai dėl vaikų pasiekimų vertinimo grindžiami bendrai apmąstytu mokytojų, vaikų, tėvų, socialinių partnerių sutarimu. Nepakankama planų ir programų dermė (7.1.1. - 1 lygis).
